

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkonä, syysk. 21 - Wed. Sept. 21, 1994

FINNISH AMERICAN WEEKLY

90. vuosikerta Vol. XC No. 37

50 cents

Ulkomaiset vakuutusyhtiöt havittelevat Suomeen

Yhteensä kolmetoista ulkomaista vakuutusyhtiötä on tämän vuoden aikana ilmoittanut Suomen sosiaali- ja terveysministeriölle, että ne haluavat aloittaa vakuutusten myynnin Suomessa. Ilmoituksen tehtyään yhtiöt voivat myydä vakuutuksia suoraan yli rajojen eikä niiden tarvitse enää perustaa toimipaikkaa Suomeen.

Vakuutusyhtiöiden joukossa on muun muassa Euroopan suurin vakuutusyhtiö, saksalainen Allianz, joka on etsinyt jalansijaa Suomesta jo pitkään.

Saksasta on Allianz lisäksi tullut kolme muuta ilmoitusta.

Eniten Suomi näyttää kiinnostavan Britannian vakuutusyhtiötä, joilta on tullut ministeriölle seitsemän ilmoitusta. Joukossa ova muun muassa Aetna, Sun Life ja Lloyd's -vakuutusyhtiö.

Ulkomaisten yhtiöiden tulo Suomeen johtuu vuoden alussa voimaan tulleesta etasopimuksesta, joka sallii vakuutusten vapaan tarjonnan Euroopasta Suomeen.

Finnish know-how sails to Boston

BOSTON, MA - Finnish built Carnival Cruise Line vessel *M/S Fascination* attracted attention during its recent berth at Boston's Black Falcon Cruise Terminal. RAIVAAJA had a chance to visit the ship on a tour hosted by Boston's Finland Technology Center. More on page 8.

Suomen ulkomaankauppa-
ministeri **Pertti Salolaisen**
(kok) mielestä EU:n vastustajat ovat väentämässä kansanäänestyksen hallituskysymykseksi.

"EU:n vastustajat yrittävät sotkea sisäpolitiikkaa EU-keskusteluun: ikään kuin suuri valtion velka ja työttömyys johtuisivat EU:sta. Kansanäänestyksestä ei saa tulla mielipidemittauksia siitä, nauttiiko hallitus kansalaisten luottamusta.", Salolainen sanoi puhuessaan Pienteollisuuden Keskusliiton äskettäisessä liittokokouksessa Oulussa.

Salolainen pelkää, että Suomen kielteinen äänestystulos vaikuttaisi myös ruotsalaisten ja norjalaisten äänestyskäyttäytymiseen.

"Suomen kansan käsissä on

Ulkomaankauppa- ministeri Pertti Salolainen: Ei sisäpolitiikkaa kansanäänestykseen

Euroopan integraation laajentuminen koko Pohjolaan ja myöhemmin Itä-Eurooppaan.

Työläisnainen empii yhä

Tyypillinen EU-kantaansa yhä pohtiva suomalaisäänestäjä on tuoreimman tutkimuksen mukaan reilu kolmekymppinen, Väli-Suomessa asuva työläisnainen.

Kannastaan epävarmojen

määrä on syyskuussa nousut ennätyslukemiin. EU-kannattajien ja vastustajien ero on taas hieman kasvanut, vaikka kannattajiksi ilmoittautui nyt alle 40 prosenttia.

Taloustutkimuksen uusin, syyskuussa tehty mielipidemittaus EU-kannoista kertoo sekä ei-äänestäjien että kannattajien määrän pudonneen elokuun loppuun verrattuna. Epävarmojen määrä on sen

sijaan jyrkästi kasvanut.

Syyskuun mittauksessa 38 prosenttia ilmoitti kannattavansa EU:ta ja 31 prosenttia ilmoittautui vastustajaksi. Kannastaan epävarmoja oli peräti 31 prosenttia.

Ahvenanmaalla oikeus omaan kansanäänestykseen

Korkeimman oikeuden mu-

kaan Ahvenanmaa saa järjestää oman kansanäänestysensä maakunnan EU-jäsenyydestä. KKO antoi lausuntonsa edellisviikolla.

Ahvenanmaan maakuntahallitus päätti välittömästi, että äänestys järjestetään 20. marraskuuta eli sen jälkeen kun valtakunnallinen äänestys on pidetty Suomessa ja myös Ruotissa.

KKO kertoo lausunnossaan, että neuvoo-antava kansanäänestys Euroopan unioniin liittymisestä ei ole ristiriidassa perustuslain eikä Ahvenanmaan itsehallintolain kanssa. Korkein oikeus selvitti Ahvenanmaan omaa kansanäänestystä presidentti Martti Ahtisaaren pyynnöstä.

This week in

THE FINNISH AMERICAN

pages 8-13

RAIVAAJA

• Statue of Lasse Viren unveiled in Helsinki this summer

• Drs. Taimi Ranta, John Niemi
FinnFest USA '94's 'Fabulous Finns'

• Summer 1994 in Finland
with Onerva Lovejoy

• Twin Cities to host American premiere
of Majja Lehtonen, Manfred Gräsbeck

From the desk of Stig Häggblom:

Tuon tuosta kun oli puhetta Johnny Kelleystä ja hänen matkastaan Suomeen (joka ei toteutunut) vialla nimi "Elävä Kylä" palstoilla. Johnnyn piti siellä vierailulla, Lapin erämaassa.

Lience paikallaan kertoa lähemmin tästä Elävästä Ky- lästä, sillä olenhan käynyt siellä minäkin.

Lappi ei ole enää se sama Suomen Lappi, jonka silmä kohtasi 40-luvun puolivälissä saksalaisten hävityksen jäljiltä. Tämä on uusi Suomen Lappi.

En ollut uskoa todeksi min- kä näin, kun lentokone las- keutui Kittilän uudelle lento- kentälle. Se oli kenttä viimei- sen päälle ja aivan siinä erä- maan laidassa.

Pari viimeistä vuosikymmen- tä on tuonut Lappiin matkai- lua tukevaa palveluverkosta. On hotelleja, on hiihtohissejä, on rinteitä ja valaistuja latuja vaikka millä mitalla.

Muistuu mieleen ne ajat, joi- loin Kekkonen perässä hiih- täjineen tapasi keväisin vie- rilla eri puolilla Lappia. Pit- kien hiihtoretkien myötä pi- dettiin myös yhteyttä asuk- kaisiin valtakunnan korkeim- malta taholta.

Kyllä kai esimerkiksi Raat- tamaan kylän asukkaat vielä- kin laskevat sen Urho Kekko- sen hiihtoretken saavutuk- seksi, että saivat tien kylään- sä - tosin ei vieläkään kesto- päällystetty kaikilta osiltaan. Ja tuleehan kylään nyt tie pohjoisestakin, sen Pallaksen tunturijonon itäpuolelta.

Siellä se on se "Elävä Kylä", 70 km Kittilän lentokentältä pohjoiseen, Vuontisjärven ja Homma-järven kauniita kan-

kareita, Eeontekiön kunnan eteläisintä aluetta!

Synnyttäjät

Idea, tai voisiko suorastaan sanoa "filosofia", syntyi erä- retken yhteydessä.

Retkellä olivat parisen vuot- ta sitten - ehkä kolmekin - ystävät Reino Levänen ja Helmo Karjalainen. Puhuivat siinä matkailuun liittyvistä asioista, mutta ehkä enem- män Lapin työpaikoista.

Miksi ihmisten on aina läh- dettävä täältä pois?

Miksi ei tulla tänne erämaa- han, asettua asumaan ja teh- dä työtä täällä? Asettua asu- maan ja luoda tulevaisuutta?

Iltanuotiolla veljekset totesi- vat, että matkailun myötä voi tulla niitäkin, jotka eivät sit- ten palaakaan, tai palaavat mutta tulevat stien takaisin eivätkä sitten enää ole "turi- steja".

Tällaista väkeä Lappi tieten- kin tarvitsee ja siitä lähti "E- lävä Kylä" liikkeelle.

Kylässä on kaavoitettu asu- tukseen ja toimintaan toista sataa hehtaaria kaunista erä- maata. Siellä on jo tämä Hei- mo Karjalaisen johtama Vuontispiritti Hotelli ja muil- takin osin ollaan jo liikkeellä.

Yhtä laaja kuin Lapin kartta

Reino Leväsellä on idea, ai- kaansaada hirsitaloja, joita tehdään hirsielementeistä. Uusi linja on jo pystyssä Muoniossa - ja toimii - ja se on osa Elävää Kylää.

Elävä Kylä on siellä missä se on, Enontekiön kunnassa, jatkuu takasivulla

Elävä Kylä Suomen Lapissa

Tässä ovat "Elävän Kylän" varsinaiset isännät, Reino Levänen ja Helmo Karjalainen Vuontispiritin kauniin kelorakennuksen tuntumassa.
Kuva: Stig Häggblom

Reino Levänen ja Helmo Karjalainen suuntaavat katseensa kuruun, missä on kuuluisa "Montellin kämppä". Se säilyi saksalaisten hävitykseltä vuosikymmeniä sitten. Tässä on muuten "Elävän Kylän" kauniita malsemia.
Kuva: Stig Häggblom

RAIVAAJA

ISSN 1059-4779

(THE PIONEER) - Established 1905

(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass. Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822
FAX (508) 345-1007

Subscription rates:

USA: 12 mo. - \$23.00; 6 mo. - \$15.00; 3 mo. - \$11.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1994: yhteensä \$2,335.52

Ellis Blomquistin muistolle
Autulan perhe, Westminster, MA\$100.00

Syysk. 9. kuolleen Gertrude Saaren muistolle
Hän oli ollut Port Chester'ssä (NY) toimineen
Finnish American Clubin aktiivijäsen monia vuosia
Fran & Jorma Wuorinen, Lantana, FL\$10.00

Hyvän ystävän Gertrude Saaren muistolle
Liz & Ray Nurme, Darien, CT\$20.00

Kiitos lahjoittajille!

Tietokonerahasto: \$21,055.72+500 FIM+\$5.00 CAN

Lähetä lahjoituksesi jo tänään!

Sanomalehti
aina ajan tasalla

Exchange rate

September 19, 1994
1 Finnish mark = US \$.2033
1 US \$ = 4.9180 FIM
Foreign exchange, New York prices.
Rates for trades of \$1 million mini-
mum.

Nimipäivät

Syyskuun 22 p., Mauri
Syyskuun 23 p., Mielikki
Syyskuun 24 p., Auno
Syyskuun 25 p., Kullervo
Syyskuun 26 p., Kuisma
Syyskuun 27 p., Vesa
Syyskuun 28 p., Arja

Uusi päivä sarastaa Toronton sinfoniaorkesterille

Jukka-Pekka Saraste oli torontolaisille tuttu jo kauden avajaiskonsertin kynnyksellä

Jukka-Pekka Sarasteen kasvot ovat jo tutut yli nelimiljoonaisen Toronton talousalueen keskustassa, vaikka hänen ensimmäinen konserttikautensa on vasta alkamassa. Sen havaitsi sinfoniaorkesterin toimitusjohtaja **Max Tapper** kävellessään yhtä pääkatua yhdessä Sarasteen kanssa. Tunteettomat tervehdyivät Sarastetta.

Sinfoniaorkesterin suomalainen pelastaja, "cool finn", lähentelee ilmiötä. Imagoa ehkä turhankin paljon korostavan Toronton lehdistön Sarasteelle antama lisänimi ei tarkoita suinkaan viileää tai kylmähermoista suomalaista, vaan hommansa taitavaa, suosittua tyyppiä.

Cool on kuumaa.

Sarasteen kasvot koristavat tässä kuussa aikakauslehtien kansia.

Tämä huomio on auttanut jo

orkesterin taloutta. Kauslippulaisten lukumäärä, joka viiden viime vuoden aikana laski 45,000:stä 36,000:een on jo nousut yli kahdella tuhannella, ja äskettäin avauskonserttiin pyrkiviä käännettiin takaisin lippuluukulta.

Vanhan yleisön uskotaan palaavan, eikä vain Sarasteen rock-tähti-imagon johdosta, vaan hänen vankan ansio- luettelonsa vuoksi: kuka 38-vuotias kapellimestari voi sanoa johtaneensa yli 70 orkesteria maailman eri puolilla ja tehneensä lähes 40 albumia!

"Toronto ei ole Hollywood. Emme ole palkanneet ketään luomaan Sarastetta juuri meidän tarkoituksemme varten", orkesterin markkinoinnista ja tiedottamisesta vastaava **Luisa Trisi** sanoo.

"Hän projisoi spontaanisti ihmisseläisyyttä, nuorekkuutta ja teeskentelemättö-

myyttä. Se auttaa ihmisiä kiinnostumaan myös hänen työstään. Ehkä tässä on myös jonkin verran uteliaisuutta Suomea kohtaan, josta emme täällä tiedä kovin paljon. Minulla on yhä nelisenkymmentä haastattelupyyntöä Sarasteelle".

Tapper sanoo yksinkertaisesti, että Saraste vangitsee huomion oman persoonallisuutensa vuoksi.

"Viestimet ja yleisö reagoivat hyvin tähän avoimuuteen ja välittömyyteen. Musiikkijohdajan vaihtaminen on normaalisti jossain määrin uhkapeliä, mutta hänen kohdallaan toiveillamme on katetta".

Perhe nurmikolla

"Tärkeintä on pystyä rentoutumaan täysin, tuoda oma persoonallisuus esiin ja olla matkimatta ketään muuta. Todellisen kapellimestarin

Jukka-Pekka Saraste johtamassa Toronton sinfoniaorkesteria konsertissa Roy Thompson Hallissa.

täytyy osata puhua omalla musiikkikielilläään", Saraste sanoo Kanadan suurilevikkisimmän sanomalehden *Toronto Starin* haastattelussa.

Lehti julkaisi kolme laajaa artikkelia, joista yhdessä koko perhe poseerasi uuden kotitalon nurmikolla. Saraste aikoo jäädä asumaan sopimuskaudeksi Torontoon. Jukka-Pekan ja Marja-Liisan kolme lasta aloittivat koulun

tai kindergartenin samaan aikaan kuin muutkin.

Päätöstä ei kumpikaan pitänyt helppona, mutta molemmat näkevät musiikkijohdajan työn vaativan yhteisöön sulautumista. Yksi edeltäjää, saksalaista **Gunther Herbigiä**, vastaan tehty valitus oli juuri se, ettei hän muuttanut kotiaan Detroitista Torontoon.

Lauri Toivainen
(HS)

Suomelta tiedusteltu osallistumista Haiti-operatioon

Yhdysvallat on epävirallisesti tiedustellut Suomelta, voisiko Suomi jossain muodossa osallistua demokratian palauttamiseen Haitissa, kerrottiin Suomen ulkoministeriöstä viime viikon tiistaina STT:lle. Samanlainen pyyntö on esitetty myös muun muassa mulle Pohjoismaille.

Ulkoministeriön mukaan Yhdysvaltain pyynnössä lähettiin heti siitä, ettei Suomi osallistu millään lailla rauhaanpakottamiseen. Ministeriöstä todettiin, ettei Suomi voi osallistua rauhaanpakottamishankkeisiin jo yksistään lainsäädäntönsä vuoksi.

Taideteollisuusmuseota ei peruskorjata

Suomen taideteollisuusmuseota ei peruskorjata. Näin koska valtion vuoden 1995 budjettiin ei ole sisällytetty pitkään kaavailtua korjausta. Museon toiminta jatkuu edelleen vanhoissa tiloissa Korkeavuodenkadulla Helsingissä.

Suomen valtio luovutti Taideteollisuusmuseolle vuonna 1978 toimitiloksi entisen koulurakennuksen. Tämä rakennus täytti tänä vuonna sata vuotta, arkkitehti Gustaf Nyström suunnitteli sen vuonna 1894.

AUTUMN SALE TO HELSINKI

Introducing new, Fall/Winter fares from New York

If you've been thinking of going to Finland, these low roundtrip airfares should get you on your way. Service from New York is daily. And all Finnair transatlantic flights feature personalized service, excellent cuisine, and true wide-body comfort.

10/1 - 10/31/94

11/1 - 12/15/94
1/10 - 3/31/95

\$664 \$564

For reservations or more information call your travel agent or Finnair in NY at 212-499-9026 or

800-950-5000

UNCOMMON CONCERN FOR THE INDIVIDUAL

All fares require seven day advance purchase. Minimum stay, 7 days. Maximum stay, 30 days. No return travel Dec. 16, 1994 through Jan. 9, 1995. All travel must be completed by Mar. 31, 1995. Tickets are non-refundable. \$100 fee for change return date after ticketing. Children's fare is 75% of adult. Airfares do not include departure taxes or government user fees. These fares cannot be combined with any other discounts. Weekend fares are slightly higher. Subject to change without notice.

Kuolleita

Beulah A. Wickholm

Point Pleasant Beach, NJ-Beulah A. Wickholm, 76, died Aug. 31, 1994 at home. She was secretary for the South Plainfield Board of Education for 15 years, retiring in 1975. She was recording secretary for the American Association of Retired Persons, Brick Township chapter. Mrs. Wickholm was born in Jersey City and lived in North Plainfield and in Brick before moving to Point Pleasant Beach in 1975.

Her husband, Harold, died in 1988, and she was also predeceased by a daughter, Karen Wickholm. Surviving are two daughters, Elsa Doege, Brick, and Barbara Galley, Belle Mead; a brother, Drury Bailey, Brick; and three grandchildren.

Colonial Funeral Home, Brick Township, is in charge of arrangements.

Impi Kettunen

GARDNER, MA - Impi V. (Tissari) Kettunen, 82, 53 Monadnock St., kuoli syysk. 17, 1994 Highlands hoitokodissa Fitchburgissa sairauden murtamana. Hänen puolisonsa Donald J. Kettunen kuoli 1968.

Hän oli syntynyt toukok. 5, 1912 Gardnerissa Hjalmar ja Johanna (Kokko) Tissarin tyttärenä ja asui siellä kunnes muutti Fitchburgiin viisi vuotta sitten.

Edesmennyt työskenteli myyjänä entisessä United Co-operative Grocery Store liikkeessä (Gardner) monia vuosia.

Hän kuului Finnish-American Club of Saimaan. Hän oli valmistunut David Hale Fanning Trade School for Girls oppilaitoksesta Worcesterissa.

Kaipaamaan jäi tytär Judith K. Donovan, Rutland.

Hautaustoimisto Smith, 69 Vernon St., toimitti hautaamisen Wildwood hautausmaahan.

William Peura

SHIRLEY, MA - William B. Peura, 45, 152 Walker Road, kuoli yllättäen kotonaan syysk. 14, 1994.

Hän oli syntynyt Sterlingissä Arthur ja Rachel (Welton) Peuran poikana ja oli asunut Shirleyssä 27 vuoden ajan.

Peura oli käynyt koulunsa Ayer'ssä. Hän oli työskennellyt useiden vuosien ajan Hollingsworth & Vose Paper Co.:n laboratoriossa West Grotonissa ennen kuin 1984 joutui huonon terveytensä johdosta jäämään eläkkeelle.

Kaipaamaan jäi puoliso Diane R. (Hallowell) Peura; poika William C. Peura, Long Beach, CA; kolme tytärtä, Laurie A. Wilson, Littleton, Melissa L. Wood, Shirley ja Jennifer M. Peura, Shirley; velli Arthur Peura, Ayer; kolme siskoa, Ellen Soler, Shirley, Martha Gray, Jacksonville, FL ja Sandra Hill, Lancaster; sekä kolme lastenlasta.

Hautaaminen Mt. Wollaston hautausmaahan Wollastonissa.

Eine Lampi

COCOA, FL - Eine (Ranta) Lampi, kuoli syysk. 4, 1994 kotonaan pitkän sairauden murtamana. Hän oli 1987 kuolleen Uno Lammen leski.

Hän oli syntynyt 1919 Ludlow, Vermontissa Tilda Leinonen Rannan (1888-1976) ja Kusti Rannan (1887-1954) tyttärenä. Hän vietti lapsuusvuotensa Ludlow'ssa ja opiskeli Middlebury Collegessa.

Myöhemmin hän asui ja työskenteli New York Cityssä ennen kuin muutti Floridaan.

Kaipaamaan jäi serkut Mrs. Elsie Huoppi Lamminen, Shreveport, LA, Osmo Huoppi, Watertown, CT, sekä Iita Kjellman ja Senja Holtinkoski Suomessa.

Hautaaminen Ludlow'n hautausmaahan.

Ituja tarjolla

Lilja A. Liedes

Aivan äskettäin katselin a-suntoni ikkunasta kuinka kaupungin työläiset särkivät ison alan kadun pintaa ja kaivoivat pitkän syvän ojan. He tekivät sitten tarvittavan vesijohtokorjaustyön, ja jälleen peittivät ojan. Lopuksi asfaltti laskettiin kadun pintaan ja katu tasoitettiin käyttökelpoiseksi.

Seuratessani työtä nousi ajatukseni hengelliselle tasolle. Kuinka tuttua! Jotain tällaista täytyy tapahtua ihmisen sydämessä, siellä sisimmäisessä piilopaikassa, jossa ihminen elää. Kuori on tullut kovaksi. Sydämen seinät ovat kuin muuri. Sisälle pääsee vain poraamisen kautta. Kuoren tulee särkyä ennenkuin pääsee kaivautumaan syvälle sisään, sinne missä vika on.

Jumalan Sana on hengellinen pora. Pyhä Henki on se voima, joka työn tekee Sanan kautta. Ihmiset ovat vain aseita Jumalan kädessä.

Hebrealaiskirjeestä löydämme nämä sanat: "Sillä Jumalan Sana on elävä ja voimallinen ja terävämpi kuin mikäään kaksiteräinen miekka ja tunkee lävitse, kunnes se erottaa sielun ja hengen, nivellet sekä ytimet, ja on sydämen ajatusten ja aivoitusten tuomitsija. Eikä mikään luotu ole hänelle näkymätön, vaan kaikki on alastonta ja paljastettua hänen silmänsä edessä, jolle meidän on tehtävä tili". (He. 4:12,13)

Kaikkessa hengellisessä työssä Jumalan sanan tulee olla keskeisin tekijä. Pyhä Henki kirkastaa Jumalan Sanaa, ei ihmisten mielipiteitä. Sentähden on elintärkeää JULISTAA SANAA NIINKUIN SE ON KIRJOITETTU; sen kokonaisuudessa! Eivät mitkään ihmisten kokemukset, eivät parhaimmankaan todistukset voi ottaa Jumalan Sanan paikkaa hengellisessä toiminnassa. Kokemukset ja todistukset ovat seurauksia Jumalan Sanan vaikutuksesta. Ne eivät voi saada alkaen sitä mitä

Sana tekee ihmisen sydämessä.

Jumalan Sana paljastaa ihmisen. Se näyttää synnin ja tuomion todellisuuden. Sana ilmaisee myös pelastuksen tien. Ei ole ihme, että niin usein näemme hyökkäyksiä juuri Sanaa vastaan. Sitä kierrellään ja sitä kaarrellaan. Sitä väännetään ja kieroon vedetään. Sanaa epäillään. Sille nauretaan ja sitä pilkataan. Sitä kielletään lukemasta ja julistamasta. Mutta jotkut lukevat. Jotkut julistavat. Jotkut kuulevat. Jotkut uskovat. Jotkut pelastuvat. Kiitos Jumalalle!

Ellei sydän pehmene, ellei pinta murru, ei Sanan siemen pääse sisälle. Sentähden Jumalan täytyy joskus särkeä ihmisen sydän, jotta Hän pääsisi puhumaan Sanan kautta. Jumalan täytyy päästä sydämen sisimpään sopukkaan saakka.

Jeesus sanoo jotain hyvin vakavaa ihmisen sydäimestä: "Sillä sisästä, ihmisen sydäimestä, lähtevät pahat ajatukset, haureudet, varkaudet, murhat, aviorikokset, ahneus, häilyisyys, petollisuus, irstaus, pahansuontti, jumalanhiljyys, ylpeys, mielettömyys. Kaikki tämä paha lähtee sisästä ulos ja saastuttaa ihmisen." (Markus 7: 21-23). Ihmisen sydän tarvitsee läpi-kohtaisen remontin. Tämä tapahtuu JEESUKSEN VEREN PUHDISTUKSEN KAUTTA.

Golgatan työ kestää! Tämä uhrasi elämänsä, verensä, ihmisten syntien sovitukseksi ja koko maailman lunastukseksi. Sana kirkastaa tätä totuutta. Jeesuksessa yksin on ihmisellä syntien anteeksiantamus. Kun me uksoissa otamme Jeesuksen omakokoisena Vapahtajana, Lunastajana, Pelastajana, me otamme vastaan Hänessä VEREN PUHDISTUKSEN. On kirjoitettu: "...Jeesuksen Kristuksen, hänen poikansa veri puhistaa meidät kaikista synnistä... Jos me tunnustamme syntimme, on hän uskollinen ja vanhurskas, niin että hän antaa meille synnit

jatkuu sivulla 7

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137
Ystävällinen palvelu
PARKKAUSPAIKKA
Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village, Conn.
Tel. 564-2147

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO
300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161
ARTHUR A. NORDGREN

Bosk Funeral Home

85 Blossom Street, Fitchburg, MA
Street level access

342-3635

342-3645

Ashburnham Memorial Chapel

of

John A. Bosk, Inc.

33 R. Main Street, Ashburnham

(508) 827-5700

John A. Bosk, Jr. John A. Bosk, Jr.
Donald G. Dufault Ina A. Davidson
Registered Directors

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

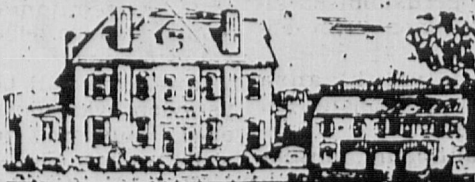
In continuous service to the community since 1849

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 845-6778

Smith Funeral Home Inc.

Elden E. Bjurling
Douglas Stone
Directors

69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Marmorisia ja graniittisia
hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

Tämä porukka näyttää, ettei 85-vuotiaassa Työväen Arkistossa työskentely ole mitään tottista torvensottoa. Eturivissä vasemmalta oikealle Marja-Liisa Henttilä, Kirsi Saarikoski, Esa Lahtinen (arkiston johtaja) ja Marja Rantala. Takana Petri Tanskanen, Velkko Rytönen ja Matti Kauppi.

Suomen Työväen Arkisto

Syyskuun 12. päivänä 85 vuotta täyttäneen Työväen Arkiston mappirivit eivät järjesty lopulliseen asuunsa ilmeisesti koskaan. Arkiston johtaja **Esa Lahtinen** kertoo, että vuosittain työväenliikkeen historian taltiointimisen kasvuvauhti on noin 200-300 hyllymetriä.

Työväen Arkistoon tuodaan paljon sellaista aineistoa, jolla ei ole taltiointiarvoa. Arkistoasiantuntijoiden mukaan tarjoajien kanssa kyetään hyvin usein jo ennakkoon sopimaan siitä, minkä sortista aineistoa kannattaa Työväen Arkistoon tuoda.

"Itse asiassa homman juu on siinä, että osaa myös heittää tavaraa pois", Esa Lahtinen sanoo.

Työväen Arkisto on Suomen toiseksi vanhin arkisto, vain Valtionarkisto ajaa iässä sen ohi. Suomalaisen työväenliikkeen taltiointia on maailman vanhimpia työväenarkistoja.

19 vuotta Työväen Arkistossa, Helsingin Hakaniemen Paasipuistossa ahertanut Esa Lahtinen nostaa atk:n hyödyntämisen arkiston työskentelytavoista ykköseksi. Automaattisessa tietojenkäsittelyssä Työväen Arkisto on edelläkävijä Suomessa.

Työväen Arkiston kätöksissä on valtava tietomäärä. Sen kätöksien rahallista arvoa on mahdotonta määrittää.

Mikä sitten on arkiston todellinen aarre, mikä on arvokkain asiakirja, joka sinne on kiikutettu?

"Niin hassulta kuin se saattaa sivullisesta kuulostaakin, niin minun aikani arvokkain asia ei ole se, mikä tänne on tuotu, vaan se, mikä täältä on löytynyt. Pahvilaitteissa ja hyllyjen päällisissä riittää aina penkomista. Alkoihan löysimme penkomalla mm. Sdp:n eduskuntaryhmän pöytäkirjat vuodelta 1917 ja vanhan SAJ:n pöytäkirjoja ennen sen lakkauttamista", Esa Lahtinen sanoo.

Hillitön määrä porukkaa

Lahtisen mukaan Työväen

85-vuotias

Arkisto pitää sisällään suomalaisen työväenliikkeen koko kuvan. Hän luonnehtii arkistoa kansalaisliikearkistoksi, missään muualla ei ole niin paljon tietoa niin monesta järjestöstä.

"Hillitön määrä porukkaa on vuosien varrella pöyrinyt niissä kuvioissa."

Työväen Arkiston vanhimmat asiakirjat ovat yhtä vanhoja kuin koko suomalainen työväenliike. Maan ensimmäisten työväenyhdistysten, Helsingin ja Vaasan alkuaikojen pöytäkirjat ovat hyvässä tilassa. Kaikkein vanhin paperi on kuitenkin työväenliikkeen sarastukseen liittyvä Oulun työväen ilta-seuran asiakirja vuodelta 1879.

"Suomen työväenliikkeen asiakirjat ovat säilyneet historian melskeissä yllättävän hyvin sodista ja vainoista huolimatta."

"Se, mitä kaipaisin olisi Sdp:n toimintaan liittyviä pa-

pereita ajalta ennen kansalaissotaa. Olen jo luopumassa toivosta, kaiketi ne hävisivät lopullisesti. Vuoden 1918 jälkeisestä ajasta kaikki oleellinen sen sijaan on täällä tallessa", Esa Lahtinen kertoo.

Aika ajoin arkistojen kesken tulee ongelmia siitä, mikä paperi millekin arkistolle kuulu. Kesän korvalla Työväen Arkisto ja Valtionarkisto vetivät köyttä siitä, minne sijoitetaan presidenttiehdokkaan **Martti Ahtisaaren** paperit. Tuo rajanveto päättyi Työväen arkiston tappioon.

Juhlanäyttely Sointulasta

Työväen Arkisto juhlii järjestämällä tiloissaan suomalaisesta, Kanadassa 1902-1905 sijainneesta utopiyhteisöstä Sointulasta kertovan näyttelyn. Näyttely pyöri aina ensi vuoden elokuun loppuun saakka.

Seppo Peltoniemi
(Demari)

Työväen arkisto sijaitsee Helsingissä osoitteessa Paasivuorenkatu 5 B.

Finnish-American Rest Home, Inc.

1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Syysk. 15. 1994

Kuluneen viikon kohokohdaksi muodostui syntymäpäiväjuhla syyskuun lapsille. Tällä kertaa meillä oli todella aihetta juhliä, sillä asukkaamme Arvo Kulkki täytti 20. syyskuuta täydet sata vuotta. Omaisia saapui aina koti-Suomesta saakka.

Toinen mainittava päivän sankari oli Lyyli Falke. Hän täytti 18. syyskuuta 99 vuotta. Lyyli on ollut yksi Lepokodin työmuuraisista tämän kodin perustamisen aikoihin, jolloin monet työt tehtiin käsin.

Syntymäpäiväjuhlaansa vietti myös Katri Ekman. Hän täytti 93 vuotta.

Kukat, kakut, laulu, musiikki ja puheet juhlistivat näiden sankarien juhlapäivää.

Sydämelliset onnentoivotuksemme teille kaikille, rakkaat

asukaamme, syntymäpäivänne johdosta.

Musiikkia juhlistamme ovat esittäneet Janet Kivi, Leo Jaakkola, Ed Haapa, Tapani Kuparinen sekä Charles Hedlund.

Keski- ja loppuosa hartaushetkessä puhui pastori Mauri Vihko, ja musiikkia vastasivat yhdessä pastori Vihko ja Merja Poutiainen.

Helping Hands tytoilla oli taas kiireinen keski- ja loppuosa. Lämpimimmät kiitokset kaikille teille, avustavat ystävämmemme.

Lauantaina oli Lepokodin ystävien syksynavauskahvilliset. Hauska oli taas tavata siellä ystäviä. Kiitokset esiintyjille sekä ehtoislille emännille.

Reipasta syksynjatkoa!
Elina Kuronen

Asevelikerho Ryhdin jäsenet piknikillä

ANJA LAURILA
VOLUNTOWN, CT

Rhode Islandilla on Anja ja Eero Martinilla kaunis ja viihtyisä kesäpaikka, joka on ollut jo vuosikausia myös Ryhtikerhon kesäinen kokoontumispaikka.

Uuden Englannin syksy on tunnetusti kaunis väriloistossaan ja kirkkaassa aurin- gonpaisteessaan. Syyskuun toisena lauantaina ottivat Anja ja Eero meidät jälleen ystävällisesti vastaan, molemmat kovassa työntouhussa piknikkiä varten.

Ennen ruokailua pidettiin jäsenkokous, jonka avasi puheenjohtaja Erkki Korby toivottaen jäsenet tervetulleiksi ja kiittäen Martinin pariskuntaa.

Seuralle oli tullut suruvies- tejä. Tämän toimintavuoden aikana oli neljä seuran jäsentä poistunut keskuudestamme: Viljo Kiiskinen, Kalle Odell, Paul Maunula ja Toivo Loijas Heidän muistoaan kunnioitettiin hiljaisella hetkellä. Muistelimme heidän työpanostaan ja jättämänsä aukkoa seuran toimintaan, puhumattakaan henkilökohtaisista menetyksistä.

Monista seuran asioista keskusteltiin ja päätökset tehtiin hyvässä yhteisymmärryksessä. Lopuksi laulettiin yhdessä "Kuullos pyhä vala".

Kahvin jälkeen innostuttiin

laulamaan tuttuja suomalaisia balladeja Olavi Kurkon mandoliinin säestyksellä. Jotkut urheat uskaltautuivat uimaan Wincheck järven kirkkaaseen veteen ja illalla lämpisi vielä Martinien saunakin.

Jäsenet olivat tuoneet mukanaan myös kotitekoisia ruokia ja komea pitopöytä oli pian valmis. Ulkona paistivat makkarat ja hampurilaiset aitoon piknikkityyliin.

Syksyhän on monenlaisten myyjäisten aikaa. Samalle päivälle sattui myös toinen "tapahtuma". Hertta Odell järjesti onnistuneet pihamyjäliset ystäviensä avustuksella ennen Floridaan lähtöään. Tavara teki kauppansa ja paikkan päällä piti olla, joten rva Odell ei voinut ottaa osaa Ryhti seuran piknikkiin.

Tulevasta toiminnasta maittakkoon seuraavaa: Lukkijoi- ta muistutetaan Ryhtikerhon suuresta juhlapäivällisestä tanssiaisineen jo näin ajoissa. Lauantaina marraskuun 12 pv. klo 6 ill. tarjolla on jälleen niin suosituksi tullut syysillallinen, jossa peuranpaistin lisäksi on mukana monia muita kotitekoisia herkkua.

Illan musiikkia vastaa pidetty Veikko Honkala Massachusettsin valtiosta ja laulusolistina on Olavi Kurko. Hyvä musiikki on valmiina kaikille.

Tervetuloa tukemaan Ryhtikerhon mittavaa hyvänte- keväisyystyötä!

St. Andrew's seurakunnan stipendien saajat

LAKE WORTH, FL - St. Andrew's Lutheran kirkko julkisti äskettäin Higher Education Scholarship Fund rahastonsa stipendiaattien nimet. Stipendirahasto perustettiin vuoden 1984 toukokuussa Mikko ja Aune Kentin jäämistön antaman \$25,000 suuruisen lahjoituksen turvin.

Vuoden 1994 stipendiaatit ovat Harri Annala, Michael Poutiainen ja Nikolai Sadik-Ogli. Annala opiskelee Florida State yliopistossa historiaa. Poutiainen opiskelee Florida Atlantic yliopistossa musiikkia. Sadik-Ogli opiskelee aasialaisia kieliä ja kirjallisuutta Indianan yliopistossa. Kuvassa vas. Michael Poutiainen, Harri Annala ja Nikolai Sadik-Ogli.

Kuva: St. Andrew's Lutheran Church

Wäinölä, Michigan "Motkrikkilaiset" kyläjuhlissa

E. OLAF RANKINEN
SOUTH RANGE, MI

Mass City on laajalti tunnettu pikkukauppala ja entinen kaivoskylä Ylä-Michiganissa. Wäinölä on siitä viisi mailia kaakkoon sijaitseva farmiseutu, joka ennen oli täysin suomalaisten asuttama. Yksi ranskalainen perhe oli poikkeus.

Wäinölään eteläisimmän sektorin halki virtaa Ylä-Järveä kohti Mud Creek savipuro, sen virallinen nimitys on Newholm Creek, mutta fingliskaksi se on "motkriikki". Asukkaat ovat motkriikkilaisia. Rautatien kohdalta alkaa Wäinölä tie, virallisesti Gardner tie, ja asukkaitten käytössä motkriikintie.

Motkriikintien varrella suomalaiset siirtolaiset perustivat kolme tärkeää laitosta: Gardnerin oppikoulu, siemenpuhdistusyhdistys ja sosialistinen työväen haali. Motkriikin koulu loi kyläpiirille keskeisen kohteen vuosina

1925-1950. Motkriikin haali samoina vuosina edusti kapitalistisille yhteiskunnalle suurta uhkaa.

Emäkylässä Wäinölässä oli silloin myös suomalaisten perustamia toimia. Postikanslia eli offisi rautatien varressa, puimayhtiö "ryskikompanija", osuuskauppa, Waasan raittushaali, Wäinölä haali eli synodalaisten haali, ja vuodesta 1934 alkaen synodan kirkko.

Siirtolaispolven poistuessa kaikki Wäinölään ja motkriikin laitokset ovat lakkautettu, paitsi kirkko. Wäinölä kirkko on pidetty kunnossa ja se edelleen edustaa seudulla suomalaisten perustamaa perintöä, nyt ainoana eloon ja voimiin jääneenä. Kaikki muut toiminnot ja palvelukset tulevat Mass Citystä tai Ontonagonista saakka.

Motkriikin seudulla ennen asui ainostaan Suomesta tulleita. Seuraavat suomalaisten perhenimet muistetaan: Mikkola, Latvala, Talbot, Hautamäki, Rusanen, Waara, Luk-

kari, Hemmlä, Tulppo, Marttila, Tolonen, Lassila, Pirttunen, Niemi, Kaarto, Arkländer, Rautio, Silta, Laitinen, Lahti, Wirtanen, Kauranen, Haivala, Tuomi, Kervinen, Helander, Hill, Järvi, Keto, Ollanketo, Hankila, Anttonen, Wuole, Puranen, Saaranen, Ojanen, Kivela, Peterson, Laiti, Karjalainen, Laine, Rautio, Molander, Mustonen, Anderson, Rautiola, Ranta, Kangas, Ollila, Lehtimäki, Katajamäki, Koski, Rankinen ja Tihinen.

Lasten määrä oli valtava. Parhaina vuosina motkriikin oppikoulussa luki kerralla kolmekymmentäviisi opiskelijaa. Yksi opettaja. Opettajat osasivat suomea, mutta puhuivat ensin englantia. Kaikki asukkaat puhuivat suomea, ainakin fingliskaa. Koulussa hallitsi pakkoenglanti, ja lopuksi perheissäkin amerikkalaisuus nousi voitolle.

Nyt on kaikki muuttunut. Kyläkoulu on suljettu. Mass Cityn koulu on lakkautettu; koululaiset bussitetaan Ontonagoniin asti.

Motkriikin seutu ei ole enää suomalainen. Läheisin ja ainoa yleinen laitos on Wäinölä kirkko. Papit eivät ole enää vuosikymmeniä puhuneet suomea. Vaikka useassa farmitalossa on edelleen suomalaisia, monet talot ovat autioina tai amerikkalaisten omistuksessa.

Motkriikkilaiden reunon

Motkriikkilaiden jälkeläiset kokoontuivat "reunon" jälki-juhlisiin 2. päivä heinäkuuta 1994. Lähes 200 motkriikkilasta nyt jo vanhuksia, tuli Bob järven puistoon, se on Houghton countyn puolella, pitämään piknikkiä. Norman Peterson oli lähettänyt oikein computerilla iskeytyt kutsut.

Kaikki Suomen siirtolaiset ovat jo poissa, mutta lapset, nyt vanhuksia, osaavat haastella suomeksi, ainakin fingliskaksi.

Mitään muodollista ohjelmaa ei lavastettu, kun vieraat toivat omat eväät ja juomat. Entisten lapsuustuttavien tapaaminen synnytti kiintoisan ohjelman. Norman oli iskeyttänyt motkriikki-aiheisia teepaitoja, joita vieraat ostivat muistoksi.

Oli todella mukava kohdata tuttavita ja koulukavereita neljänkymmenen vuoden jälkeen.

Onhan Amerikan mantereella satoja samanlaisia suomalaisten asuttamia kyliä, jotka olivat aikoinaan murunen Suomea mantereella.

Toisen maailmansodan jälkeen nähtyn muuttaminen tai häviäminen kiihottui, kun kyläpiiriin vaikuttivat uudistukset. Suomalaisten laitokset lakastuivat ja lopulta ovat täysin hävinneet.

Niinkuin motkriikin laaksosta on hävinnyt suomalaisten laitosten näky, niin on tapahtunut monilla kyläkunnilla ja pikkukaupungeissa.

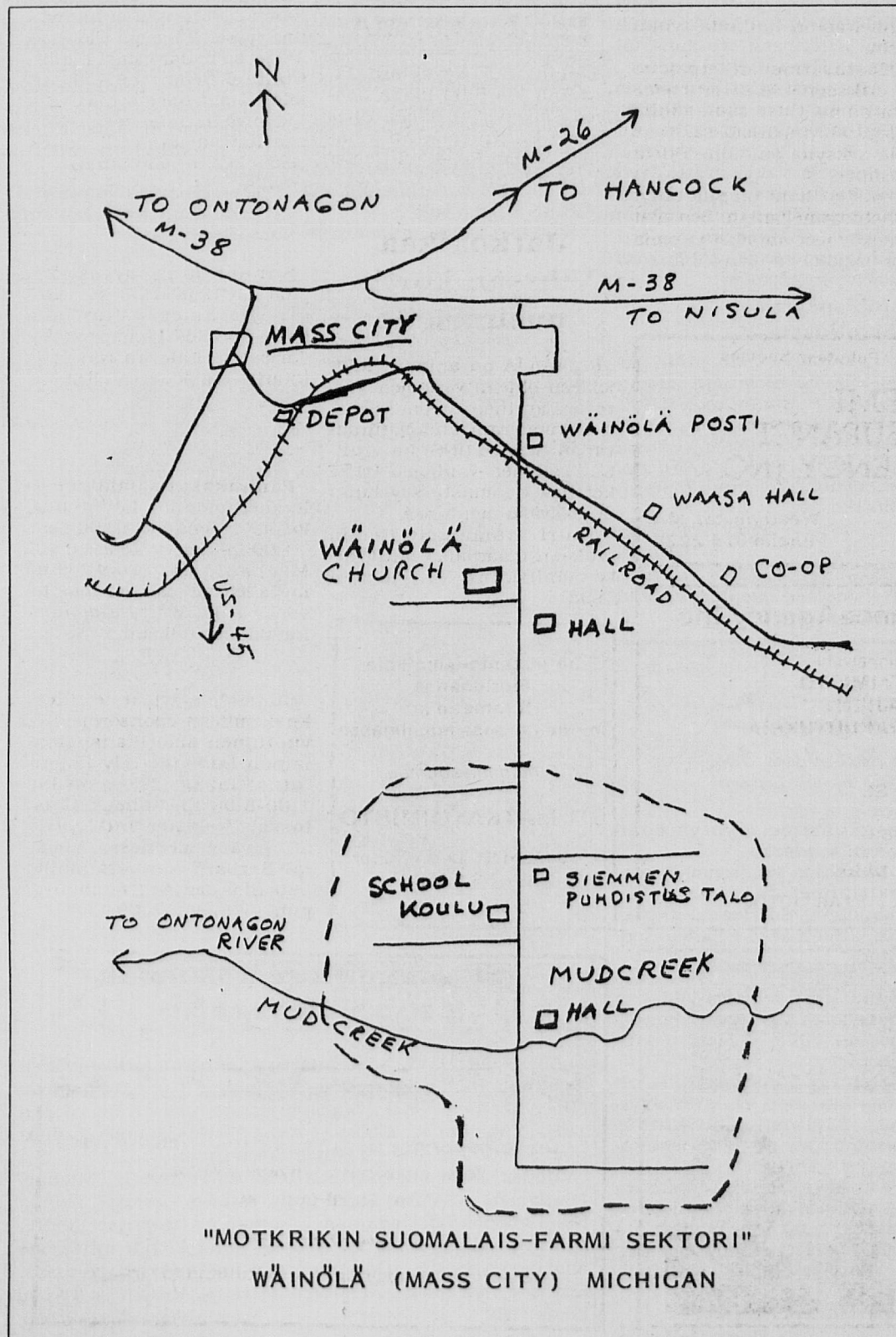
Jossain määrin muistoissa vielä elää lämmin tunnelma vanhoista amerikkalaisten kyläpiirikehtäyksistä.

Juuri kävin vierailulla Red Lodge, Montanassa; McCall, Idahossa; ja parissa North Dakotan kyläkohteissa, ja havaitsin mitenkä vain muistoissa elävät entiset vahvat ja toimeliaat amerikansuomalaisten paikkakunnat.

anteeksi, ja puhidstaa meidät keikesta vääryydestä." (I Joh. 1:7,9).

Onko sinun sydämesi kova? Särkymätön? Kylmä Jumalaa kohtaan? Ystävä, älä vastusta Jumalan rakkautta. Se on sinunkin ainoa toivosi. Anna Sanan porata sydämesi pinnan niin, että Jumala voi vuodattaa rakkautensa ihaanaa voidetta sen syvimpään kulluun puhdistuen ja uudistuen sen.

Jotain ihmeellistä tapahtuu, kun ihminen kääntyy ja pelastuu. On kirjoitettu: "...jos joku on Kristuksessa, niin hän on uusi luomus; se mikä on vanhaa, on kadonnut, uusi on sijaan tullut." (2 Kor. 5:17). Missäs on se sinun Raamattusi? Otahan ja lue. Annan Sanan vaikuttaa...

Kaksi "hokkitiimiä" Hancockista Suomeen Porvoon turnajaisiin

HANCOCK, MI - Kaksi alkamiessarjan jääkiekkjoukkuetta Hancockin seudulta menee Porvooseen Suomeen syys-turnajaisiin 24-26. syyskuuta 1994. Yhdessä joukkueessa on 14 peluria, 35-vuotiaita tai vanhempia, toisessa 14 peluria yli 45-vuotiaita, yhteensä 28 amerikkalaista "hokkiamatööriä".

Kuokkavieraita, turisteja ja valmentajia lähtee matkaan lisäksi - yhteensä noin 40 vierasta Hancockin seudulta Suomeen.

Porvoon turnajaisiin tulee kaikkiaan kaksikymmentä hokkitiimiä kamppailuun.

Porvoon Toldboys tiimi on kutsunut Hancockin seudun joukkueet otteluihin. Toldboysit olivat Hancockissa 1992 talvella pelaamassa Houghton piirin arenalla ja aikovat tulla uudelleen keväällä 1995 jatkamaan vaihtovierailuja.

Hancock ja Porvoo ovat sisarkaupunkien ystävyys-suhteissa toisiinsa.

Opettaja Rick Miller, valmentaja Ken Ruohonen ja Hancockin majuri Mary Tuisku, johtokunnan edustaja Leo Lucchesi, jokainen virkanasa puolesta, johtavat porukkaa.

Toldboys tiimin pää Jyrki Sievä hoitaa suhteet Porvoossa.

Hancockin kaupungin hallitus on antanut apua, mutta pelurit kustantavat itse lento-

laskut, niinkuin ainakin turistit.

Tämä on aikamiesten hommaa, jossa pelataan slow puck hidastettua hokkia. Hancockin seudun joukossa on tuttuja hokkimiesten nimiä: Leo Durocher, Gary Franz, Bob Perreault ja Joe Geborkoff. Mukana on myös amerikansuomalaisia nimiä listalla.

Copper Country Oldtimers hokkipelureitten mukana menee viertaita mm. "Sisu" pelle, naamion takana Sanford Mattila, joka aikoo tarjota amerikkalaista pelleilyä porvoolaisille, ja ainakin osalta Suomeksi.

Matkailijoille tarjoutuu myöskin sivumatkoja Pietariin tai napapiirille. Useilla on sukua Suomessa, sekin kiinnostaa tehdä pikamatkoja sukuloihin.

Hokkiryhvät nousevat lentoon Hancockin kentältä klo 15:15 tiistaina 20. syysk. ja kaupungin Finnish theme committee aikoo järjestää lähtiäsrumputukset kentälle.

Perillä hancockilaiset pelaavat ainakin viisi kertaa Porvoon seudun parhaita vastaan, etummaisina Toldboys. Suurin osa ryhmästä lähtee kotimatalle Helsingistä 29. päivä syyskuuta ja heidän odotetaan saapuvan kotiin 30. päivä. Lykkyä!

E. Olaf Rankinen

Kirkollisia

Fitchburg ja ympäristö

Tulevia tilaisuuksia

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radiohar-
taus HYVÄT UUTISET lähe-
tetään joka sunnuntaiamu-
asemalta WEIM am 1280,
Fitchburg, klo 8:45 aam.

Syyskuun toiminta: Yleinen
hengellinen kokoustilaisuus
Elm St. Lähetyiskirkossa syys-
kuun 11. ja 25. p:nä klo 2
iltap. Olette sydämellisesti
tervetulleita näihin tilaisuuksii-
in. Rukoukokoukset jatku-
vat entiseen tapaan kodeissa.

Alustavasti: Lokakuussa
saamme useita vierailijoita
Kanadasta. Pitäkää silmällä
ilmoituksia RAIVAAJAssa.
Tervetuloa.

Tiedusteluja seurakunnan
toiminnasta voi tehdä puh.
no. 582-6637 tai 343-9659.

Elm St.
Lähetykseurakunta

Jumalanpalvelus sunnun-
taina klo 9:30 aamulla. Pas-
tori Philip Meher saarnaa.
Pikkulapsille järjestetty hoito
jumalanpalveluksen ajaksi.

Kellokuoro kokoontuu maa-
nantai-iltaisin klo 7:00.

Kirkkokuoro harjoittelee tiis-
tai-iltaisin klo 6:45.

Hartaustilaisuus keskiviik-
koisin klo 2:00 iltapäivällä.

Lauantai-iltaisin klo 6-7
kirkko on avoinna rukousta ja
mietiskelyä varten.

Messiah Lutheran srk

Sunnuntaina, syysk. 25.
p:nä klo 9:15 aam. sunnun-
taikoulu, aikuisten- ja kor-
keakoululaisten raamattu-
luokka. Klo 10:30 englannin-
kielinen ehtoollis-jumalanpal-
velus.

ITUJA...
jatkoa sivulta 4

anteeksi, ja puhdistaa meidät
keikestä vääryydestä." (1 Joh.
1:7,9).

Onko sinun sydämesi kova?
Särkymätön? Kylmä Jumalaa
kohtaan? Ystävä, älä vastusta
Jumalan rakkautta. Se on si-
nunkin ainoa toivosi. Anna
Sanan porata sydämesi pin-
nan niin, että Jumala voi
vuodattaa rakkautensa iha-
naa voidetta sen syvimpään
kuluun puhdistaa ja uudis-
taen sen.

Jotain ihmeellistä tapahtuu,
kun ihminen kääntyy ja
pelastuu. On kirjoitettu: "...
jos joku on Kristuksessa, niin
hän on uusi luomus; se mikä
on vanhaa, on kadonnut, uu-
si on sijaan tullut." (2 Kor.
5:17). Missäs on se sinun
Raamattusi? Otahan ja lue.
Annan Sanan vaikuttaa...

Tanssit
Saiman Puistossa

Lauantaina
syysk. 24. p:nä
klo 8 - 12 yöllä

Dori Wells
soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

Kultaisen Iän Kerho

Fitchburgin Suomalaisen
Kultaisen Iän Kerho aloitti
syyskauden toiminnan ko-
koontuen syyskuun 13. päi-
vänä klo 2 iltapäivällä Lähe-
tyskirkon seurakuntasalissa,
264 Elm St.

Puheenjohtaja Anton Nopa-
nen avasi kokouksen lausu-
malla kaikki tervetulleiksi ja
sen jälkeen sihteeri Irene Vi-
lakari luki edellisen kokouk-
sen pöytäkirjan, mikä hyväk-
sytettiin.

Vieraita joukossamme oli
Taimi Nyman, Siiri Jordan ja
Lauri Sipilä.

Rahjalajoituksia kerholle
tekivät seuraavat: Rauni Co-
te, Malla Salminen ja Helvi
Järvelä, \$15.00 Walter Tornin
muistolle; Rauha Torni ja pe-
he, \$20.00 puolison ja isän
muistolle; Onerva Lovejoy,

\$10.00 syntymäpäivänsä
merkeissä; ja Aino Sipilä,
\$10.00 myös syntymäpäivän-
sä merkeissä.

Puheenjohtaja Nopanen luki
kaikkien nimet, jotka viet-
tivät syntymäpäiväänsä kesä-
loman aikana. Kaikille laulet-
tiin "Happy Birthdy". Tänään
sattui olemaan Onerva Love-
joyn syntymäpäivä.

Taimi Olkkola lupautui ot-
tamaan Henni Lappalaisen
tilan keittössä niinä päivinä,
kun Henni ei pääse kerhoon.

Kerhon jäsen Vieno Aho
muutti elokuun 21pvä 1994
sinne mistä ei palata. Hiljai-
nen hetki pidettiin hänen
muistolleen.

Lahjoituksia kahvipöytään
tekivät seuraavat: Irja Alitalo,
Miriam Orava, Henni Lappa-

lainen, Taimi Olkkola, Irene
Vilakari, Anton Nopanen, Lai-
la Annelin, Aune Kärkkäinen,
Neima Johnson, Kaija Peson-
nen, Ethel Anttonen, Elsie
Desjardin, Einar Heino, Ann
Anderson, Sirkka Tastula,
Kaarina Mäki, Anna Niemi ja
Aino Sipilä.

Siirryttiin sitten ohjelman
puoleen, minkä esitteli Kaija
Pesonen, ja mikä oli seuraava:

Anton Nopanen soitti velipo-
kansa Heikin laulamia lauluja
nauhalla.

Anna Niemi puhui tämän
kesän Suomi-matkastaan ja
toi terveisiä ja luki hauskoja
vitsejä.

Toivo Savela luki vitsejä.

Kaija Pesonen lauloi "Satu-
maa" ja "Amazing Grace",
suomennettuna englannin
kielestä.

Nopasen johdolla kaikki lau-
loivat "Kotimaan onni Suomi-
mi".

Sitten siirryttiin runsaan
kahvipöydän ääreen.

Mildred Heino

Pelastusarmeija yhä
useamman helsinkiläisen
pelastus

Pelastusarmeijan ruokapa-
ketit ovat yhä useamman hel-
sinkiläisen pelastus. Hyvissä
ajoin joka keskiviikko- ja pe-
rantaiaamu paljon apua hake-
via kokoontuu avohuoltoase-
malle Kallioon.

Apua pyytävä saa ensin jo-
notuslapun. Sillä pääsee jär-
jestön työntekijän vastaan-
otolle, jossa ruokakassit täyte-
tään. Jonoissa on paljon sel-
lisiä, jotka on käännetty so-

siaaliviraston luukulta tyhjin
käsin.

Pelastusarmeijan leipäjono
on erikseen. Se kiemurtelee
joka aamu Castreninkadulla
ja sen lähiympäristössä. Taas
tänä syksynä jono on entistä
pitempi.

Ihmisten hätä on yllättänyt
Pelastusarmeijankin. Sen tilat
ovat käyneet ahtaiksi ja omia
työntekijöitä on liian vähän.

Pembroke, MA

Lauantaina, syyskuun 24.
päivänä klo 5:00 illalla Sea-
food Chowder -illallinen Uljas
Koitto Raittiusseuran käm-
pällä, Suomi Road (off Center
St.), Route 36.

Jatkoaikaa
Vihreän kortin
uusimiselle

RAIVAAJA on antanut luki-
joilleen ohjeita vanhojen Vih-
reiden korttien uusimisasioi-
sa. Immigrant and Naturali-
zation Service (INS) on vaati-
nut kaikkien vanhojen I-151
korttien uusimista syyskuun
20. päivään mennessä.

Juuri saamamme tiedon
mukaan määräaika on lykät-
ty maaliskuun 20. päivään
1995.

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Suomalainen Kultaisen Iän
Kerho kokoontuu tiistaisin
klo 2:00 iltapäivällä Elm St.
Lähetyiskirkon seurakuntasal-
issa, 264 Elm St. Kaikki tervetulleita!

Kymmenviikkoiset suomen-
kielen kurssit maanantai-iltai-
n klo 7-9 Kaleva Kodissa,
107 Mechanic St. Opetusta
kolmella tasolla. Kaikki tervetulleita!

Spagetti-illallinen lauan-
taina, syysk. 24. p:nä Elm St.
Lähetyiskirkolla, 264 Elm St.
Aterioinnit klo 5:00 ja 6:30 ill.
Paikantilaukset numeroista
345-5435 ja 345-7158.

Tanssit Saiman Puistossa
lauantaina, syysk. 24. p:nä
klo 8-12 yöllä Dori Wells trion
tahtiin. Järjestäjä FACS.
Kaikki tervetulleita!

Suomalainen lettuaamiainen
Saiman Puistossa sunnuntai-
na, syysk. 25. p:nä klo 7:30-
10:30 aam. Järjestäjä Finnish
Cultural Center. \$3.00 hen-
kilö. Liput tulee ostaa syysk.
19. p:vään mennessä. Niitä
saa Raivaaajasta, 147 Elm St.
sekä FCC:n johtokunnan jä-
seniltä.

Sunnuntaina, syysk. 25.
p:nä klo 12:00-1:30 ip, seis-
vapöytä Kalevan Huvilalla
Little Pondilla Lancasterissa.
Järjestäjä Kalevan Naiset ja
Ritarit. Kaikki tervetulleita!

Pannukakuaamiainen ja
lihakeittolounas lauantaina,
lokak. 1. p:nä klo 10:00 aam.
- 1:00 ip. Kaleva Kodissa, 107
Mechanic St. Myytävänä
myös leivonnaisia, vanhaa ta-
varaa sekä White Elephant.
Kaikki tervetulleita!

Suomalaisjärjestöjen Kes-
kuskomitean sponsoroima 3.
vuotuinen amerikkansuoma-
lainen taidenäyttely lauan-
taina, lokak. 15. p:nä klo
1:00-5:00 ip. Saiman Puis-
tossa. Rekisteröinti syysk.
30. p:vään mennessä Armas
tai Barbara Kaukorannalle,
360 Blossom St., Fitchburg,
puh. (508) 342-7909.

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853

Eino E. Niinimäki

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

NORTH SUBARU
END MAZDA
ISUZU
SUZUKI

SUBARU • MAZDA
Rte. 13, Lunenburg, MA
(508) 582-4911

ISUZU • SUZUKI
525 John Fitch Highway
Fitchburg, MA
(508) 345-2508

TERVETULOA YSTÄVÄT
ALICE & EUGENE HEIKKILA

HUHTALA OIL CO.

198 PATRIOTS ROAD, EAST TEMPLETON

• Our own service department to our customers

• New customers always welcome

• Our third generation

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

The Finnish-American

RAIVAAJA

Newest luxury liner showcase for Finnish technology, craftsmanship

BOSTON, MA - The new *M/S Fascination*, the fourth Carnival Cruise Line vessel from Finnish Kvaerner Masa-Yards, visited Boston's Black Falcon terminal in late August. Three minicruises took place before the ship continued to its home port San Juan, Puerto Rico for the official seven-day inaugural cruise on October 1.

During the Boston stopover RAIVAAJA had a chance to visit the ship on a special tour hosted by Finland Technology Center.

M/S Fascination is one of the new types of cruise ships becoming popular with both cruise lines and customers: its enormous size offers spacious and smooth sailing.

At 70,367 tons it is equipped to carry 2,600 passengers and a crew of 900. The vessel's overall length is 855 feet, waterline beam 118 feet and speed 21 knots.

All cabins, 1,020 total, have been pre-fabricated by Kvaerner Masa-Yards.

Some tour participants were surprised by all the glitter and the glitzy, Hollywood-style public interiors with such materials as marble, granite and brass instead of more austere Finnish wood.

All the interiors were designed by Joe Farcus, who is

responsible for all Carnival SuperLiners public spaces.

The theme on *M/S Fascination* is "The Grand Old Days of Hollywood" with familiar faces (Clark Gable, Edward G. Robinson, John Wayne, Vivian Leigh, Bette Davis, Lucille Ball and many others) in the form of mannequins found on passage ways and restaurants.

One can stop for a drink at Bogart's Cafe or the Beverly Hills Grand Bar. Coconut Grove Bar & Grill is open for lunch and snacks, dinner is served in two dining rooms, Imagination and Sensation.

The facilities include a beauty salon and barber shop, health Spa with a sauna, shuffleboard and skeet shooting, three outdoor swimming pools, teenage game room and table tennis.

Duty free shopping is possible along the six-deck high atrium with panorama elevators.

Las Vegas style revues and other entertainment take place in the evening hours. Exclusive children's programs are offered for parents traveling with offspring.

M/S Fascination is the fourth SuperLiner delivered to

Carnival from Masa-Yards' Helsinki operation. *M/S Fantasy*, the first in the series, was delivered in 1990. Next in line was sister ship *M/S Ecstasy* in 1991, and *M/S Sensation* in October 1993.

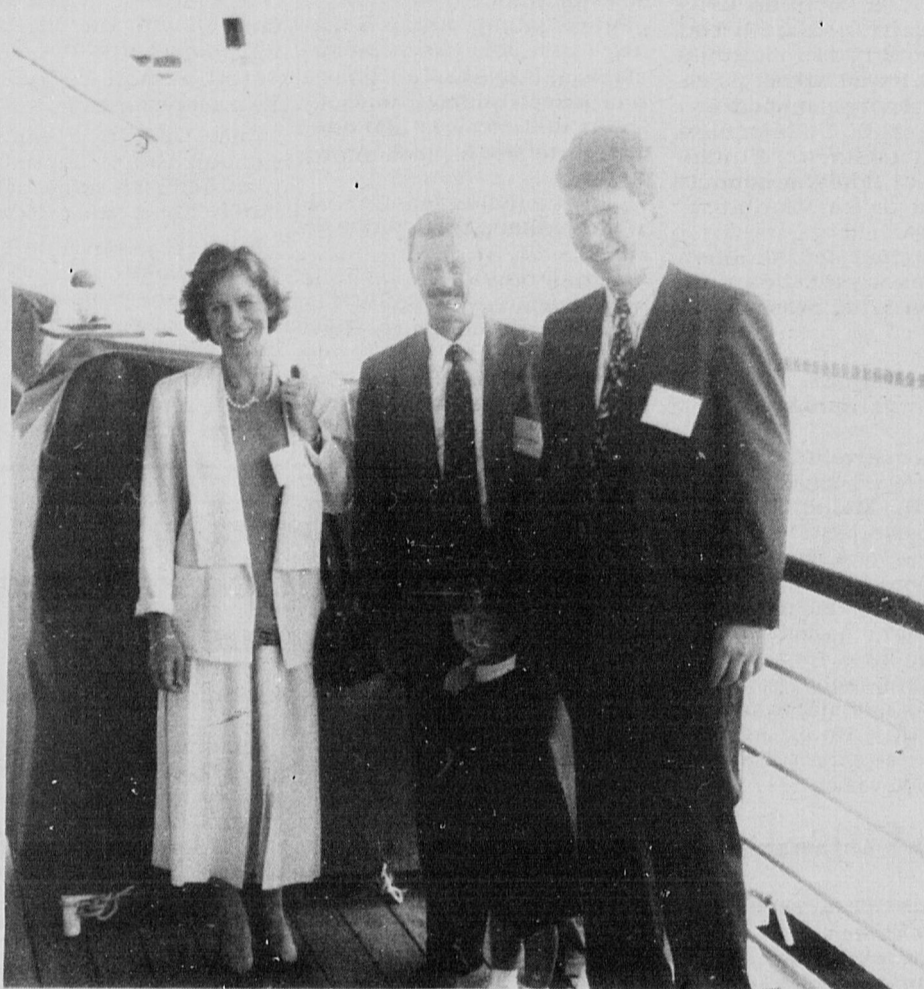
Orders have been placed for two more vessels, the fifth to be delivered in the summer of 1995 and the sixth in winter

of 1996.

The record speaks for itself: to have ordered six vessels Carnival Corporation must have great confidence in the workmanship of Kvaerner Masa-Yards shipbuilders. Building a ship in Finland may cost more than elsewhere, but speedy delivery makes it worthwhile. Masa-Yards can construct one of

these ships in a year, thus making it possible for Carnival to put its investment to work sooner.

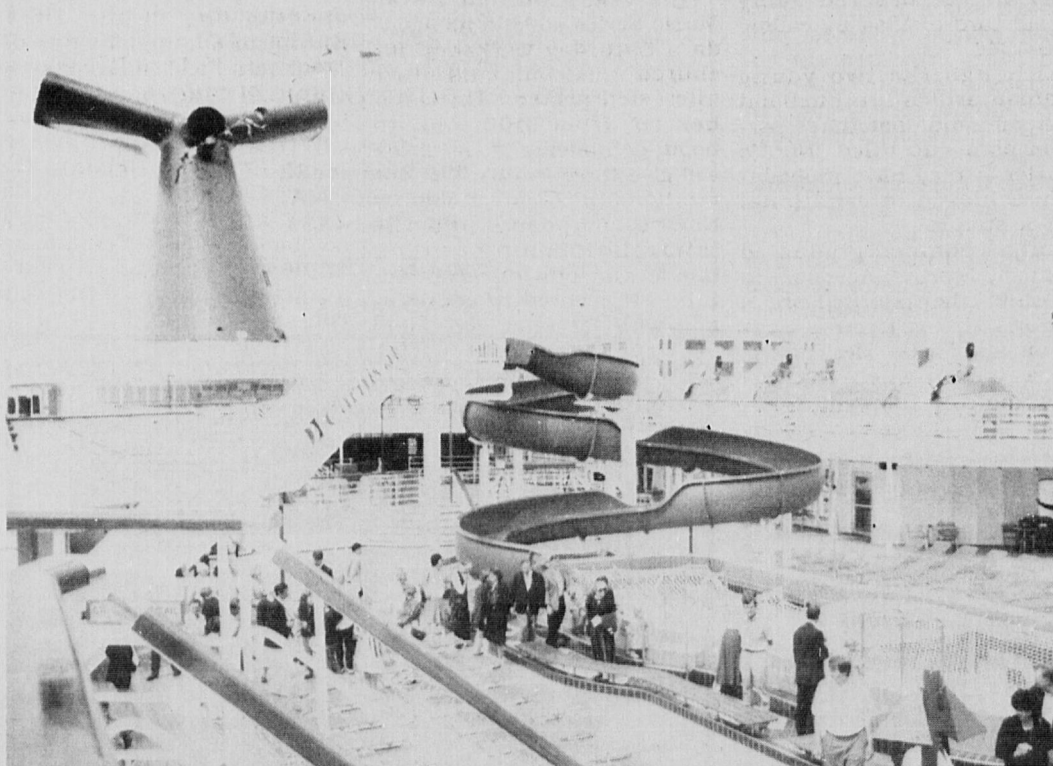
Since 1991 the Finnish company has been part of the shipbuilding division (among the world's five biggest shipbuilders) of the international industrial Kvaerner conglomerate.

Finland Technology Center, Boston, hosted the tour of the *M/S Fascination*. Representing the center were (left to right) Kirsi Tuominen, Executive Director Dr. Heikki Kotilainen and Jari Strandman. Also pictured is Laura Kotilainen.

View of the stern from the dock at the Black Falcon terminal in South Boston.

Viewing the sun deck.

After 3 tough years -

Finnair posts profit for fiscal '93-'94

After three consecutive tough years, the Finnair concern turned in a profit for the financial year 3/93-3/94. Despite having turned in a net loss of FIM 416 million the previous year, Finnair CEO Antti Potila announced only last November that the company could be expected to post a profit.

As it turns out, the company turned in a net profit of FIM 106 million on a turnover up 8 per cent on the previous year of FIM 5,892 million.

Fluctuations in exchange rates have always posed a possible threat and have resulted in considerable losses over the years. However, last year Finnair booked a FIM 69 million profit out of exchange rates, which represented more than half the company's net profit.

The previous year, losses arising from exchange rates amounted to FIM 226 million, which represented, similarly,

more than half of the company's net loss of FIM 416 million.

Foreign traffic was up 25 per cent (to 610 million ton-km) on the previous year and even domestic traffic is demonstrating signs of growth.

Investments were kept lower at FIM 669 million, as the company did not purchase any new aircraft which in turn eased the company's debt burden considerably. However, the airline has only put off the acquisition of narrow-body aircraft which it will have to purchase in the coming years.

And a share issue is expected in the very near future, which is already being recommended by bankers and brokers alike. The Finnish state has raised its stake in the company to 75 per cent, which could drop to 50 per cent of the total share capital in the concern.

-FBR

Twin Cities, MN

American premiere for Maija Lehtonen, Manfred Gräsbeck next month at Augsburg

Nordic Center's second annual Norden Today Music Series will present two prominent musicians from Finland, organist Maija Lehtonen and violinist Manfred Gräsbeck, in their American premiere.

The concert, which will include baroque, romantic and Nordic music, is slated for Friday, October 14, at 7:30 p.m. in Foss Center at Augsburg College. Tickets can be ordered from the Nordic Center, 2400 Butler Place, Minneapolis MN 55454. Tickets may also be ordered using Mastercard or Visa by calling 330-1340.

Although the two young Finnish artists are husband and wife and sometimes perform as a duo titled "Nordic Masters," they have individually achieved international music stature.

Maija Lehtonen graduated from the Sibelius Academy in Helsinki, then studied organ abroad in Stuttgart, Lausanne and Paris. Her concert career began when she was 17, and she has since appeared throughout Scandinavia, England, Switzerland, Austria, Italy, Germany and the Soviet Union.

Lehtonen has won numerous awards and prizes, including first prize in the Nordic Organ Competition in Lahti, Finland (1984), and second prize in the International Organ Competition "Donato Marrone" in Bari, Italy (1989). In 1988 she was invited as the first Finnish organist to give a recital in the Royal Festival Hall, London.

Manfred Gräsbeck, from a well-known music family in Turku, studied violin in Finland, and also in Paris and Kiev. He has appeared as recitalist and soloist throughout the Nordic countries and Europe, as well as Estonia, Lithuania, Russia, Ukraine and Israel.

His international successes in competition include the Sibelius Violin Competition in Helsinki and first prize in the Nordic Violin Competition in Sweden (1977). Gräsbeck also served as concertmaster of the Finnish National Opera Orchestra. An active composer, he has written seven symphonies, three violin concertos and other works.

This year's Norden Today Music Series adds to its agenda a Saturday workshop for church musicians and other interested people. On October 15, from 9:00 a.m. to noon, Lehtonen and Gräsbeck will give three lecture/demonstrations on organ music by Nordic composers and the interrelationship of organ music and church architecture. Presented in cooperation with the American Guild of Organists Twin Cities Chapter, the workshop is titled "Nordic Organ Music in Time and Space." Stipends covering registration and travel are available to Lutheran church musicians, thanks to a grant from Aid Association for Lutherans. There is a cost for workshop registration.

Honorary Chairpersons for the 1994 Music Series are Honorary Consul for Finland David Speer and Mrs. Nancy Speer. This year's Norden Today Music Series concert is co-sponsored by the Shubert Club.

FACA Newsletter

Statue of Lasse Viren unveiled this summer near Helsinki's Olympic Stadium. Sculptor Prof. Terho Sakkil.
Photo: Velkko Uotinen

Viren gets statue in Helsinki

Unveiled during European Championships

Velkko Uotinen
LYNCHBURG, VA

On August 7, 1994, the opening day of the 1994 European Championships of Track and Field in Helsinki, a statue of four-time Olympic Champion **Lasse Viren** was unveiled with appropriate pomp near the Helsinki Olympic Stadium.

The statue, which is by sculptor Professor Terho Sakkil, depicts Viren in his characteristic, much-admired running posture. It is situated on a grassy area in front of the "kisahalli," a large arena near the stadium. Viren's statue thus joins that of legendary Paavo Nurmi, as they are the only two statues of Finnish athletes situated in the proximity of the stadium.

During his illustrious career, Viren won four Olympic gold medals in long distance running events. Others may have won more total gold medals, but Viren is the only one ever to repeat two long distance gold medals (5,000 m and 10,000 m) in two successive Olympic Games. He did this by first winning those two events at the 1972 Munich

games, and then repeating the feat at the 1976 Montreal

Among the celebrities who spoke at the unveiling ceremony were Pekka Vasala, gold medalist at 1,500 meters at the 1972 Munich Olympics, and Primo Nebiolo, President of the International Amateur Athletic Federation.

games.

Later that same day, Viren led the procession into the stadium, accompanied by Juha Väätäinen, double gold-medalist (5,000 m and 10,000 m) from the 1971 European Championships, and Tiina Lillak, 1983 World Champion in the javelin.

Lasse Viren at the Hotel Hesperia in Helsinki during last month's European Championships.
Photo: Velkko Uotinen

FinnFest USA '94

In a decade the annual FinnFest USA has become an important Finnish American gathering where people of Finnish ancestry (and for that matter, anybody interested in things Finnish) can learn about their collective history and culture.

Since the festival is a rotating one, each one taking place in a different Finnish community in the US, participants get to experience how the Finns live, or used to live as is the case quite often, in various parts of the country.

Lots of planning and many hours of hard work are needed to produce a FinnFest. The same can be said about press coverage after each festival. And since RAIVAAJA is understaffed, and has only one reporter to send to this event, it is impossible to cover the event in one FinnFest special issue.

From time to time RAIVAAJA will write about numerous lectures delivered and various other FinnFest aspects. This week we will start with introducing **Ray Lescelius**, president of FinnFest USA '94.

When we talked with him in DeKalb during the festival he expressed disappointment with early registration numbers which were noticeably lower than the reports from previous FinnFests had led the organizers to expect.

"But we will brake even, at least," he commented hopefully.

When discussing the planning stages prior to the festival, Lescelius said he knew it was going "to be lots of work, but not how time consuming it would be."

"I feel sorry for those who are not retired," said this former Kraft Foods engineering manager.

At Kraft Foods Lescelius had been in charge of designing buildings and processing plants. To him FinnFest USA '94 was "just another planning process."

"Instead of designing a building we were designing a festival. Each committee had a process plan which I could then monitor. This was an engineered festival," he commented.

And it showed. Things seem to have run rather smoothly

Ray Lescelius, president of FinnFest USA '94, enjoying the banquet with his wife Lois.

from beginning to end.

For over a year Lescelius met monthly with FinnFest USA '94 board members and various committees. A general monthly meeting also was held.

A very active organization in the planning was the Chicago branch of the League of

Finnish-American Societies. Its membership consists of more recent Finns and younger Finnish Americans.

DeKalb itself has no active Finnish organization even though the city still has a sizable Finnish population.

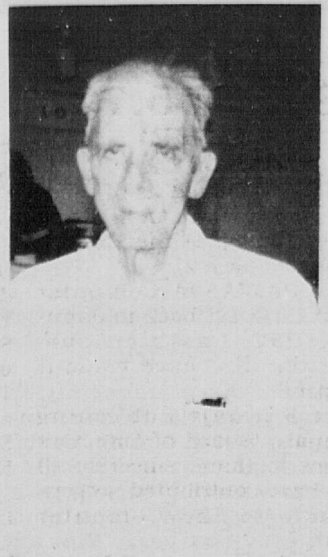
Lescelius praised the DeKalb Finns for "the wonderful job with the old Finn town aspect, the tours and the night at the Finn Hall."

"We received many favorable comments regarding them."

The registration for the festival was handled by the Northern Illinois University where the FinnFest was held. This was a tremendous help for "it saved us volunteers lots of work."

When asked about any advice to pass on to future FinnFests, Lescelius was quick to answer, "planning pays off." He recommends trying to spend lots of time on planning.

"I don't believe in crisis planning," he added.

Wendell Westerlund

Wendell Westerlund of Palo Alto, California, has been to most FinnFests.

He commented that he always looks forward to the customary Finnish American newspaper forum, and expressed disappointment that none was to be found this year.

Other than that he was pleased to be in DeKalb taking in as many lectures as possible.

He is a second and third generation Finn, and speaks Finnish. Both he and his wife Agnes have studied Finnish with "a Finnish born woman." "First she treated us like we were college students. She was too strict but then she slacked off," Westerlund commented, adding "but we learned to read Finnish."

He then explained how on his visit to Finland people asked him, "Mistä päin Suomea olet?" (Where in Finland are you from?) or "Milloin lähditte Suomesta?" (When did you leave Finland?)

"But then we'd make a dumb mistake and they could see that we are not from Finland," he added laughing.

'Fabulous Finns'

The organizing committee of FinnFest USA '94 decided to give a special "Fabulous Finn" award to a Finnish-American whose "love for Finland has caused him or her to work tirelessly" to promote Finnish culture in the USA.

The award was part of the FinnFest banquet festivities. Betty Petroski, the presenter of the award, explained that it was hard to choose just one. So the committee decided to give two "Fabulous Finn" awards, one to a woman, the other to a man.

The chosen recipients are two long-time educators, Doctors Taimi Ranta and John Niemi.

This is how Petroski reviewed Ranta's accomplishments:

"Dr. Taimi Ranta is a Professor of English at Illinois State University in Normal (IL). Her Finnish immigrant parents

settled in the iron mining area of the Upper Peninsula near Marquette, Michigan.

"In 1953-54 Dr. Ranta was the only woman selected for the first Fulbright Scholars group that was sent to study in Finland. While there, she did field studies related to teaching reading in grades one and four.

"Thus began her lifelong efforts to further educational opportunities for children in two different countries.

"Dr. Ranta has written numerous educational articles in both Finnish and English. In 1959 she published a textbook in Finland on comparative education between Finland and the United States.

"When she received her doctorate from the University of Minnesota in 1964, her dissertation covered 721 pages. She then went to study under a grant from the national Endowment for the Humanities. That fieldstudy took her back

to the Upper Peninsula to research Finnish immigrant backgrounds and dialects.

"Most likely, some of Dr. Ranta's observations from that time led to the expertise she now shows as one of our volunteer presenters.

"Dr. Ranta has volunteered her services for several previous FinnFests, beginning with the very first one. She is also a recognized expert on Finnish folklore and literature and is frequently sought out for slide shows and seminars. She is also requested as a speaker for state, national and international educational meetings.

"Among other honors, Dr. Ranta has been recognized as a distinguished alumna of Northern Michigan University; she was one of only 20 English teachers from the United States to be chosen for a People-to-People Mission in Europe; she is listed in *Who's Who in American Education* and *Who's Who in American Women*.

"In 1957, Finland presented

turn to FABULOUS page 13

"My parents came from Peräseiniäjoki, and without them I certainly would not have gotten this!" exclaimed Taimi Ranta when accepting her "Fabulous Finn" award.

"I am not often taken back, but I am stunned," said John Niemi when he received the award.

Steven Koivula

One of the many FinnFest USA '94 volunteers was third generation Finnish American **Steven Koivula** of St. Charles (IL). His daily assignment post was the courtesy desk.

Koivula was born in an Illinois Finn town, Waukegan, and lived there until he was 12 years old.

"I am not active in any Finnish society," Koivula told RAIVAAJA.

He mentioned that he has participated in other FinnFests but just as an observer. This time he got involved in a roundabout way.

"The organizers ended up calling my wife," he said explaining that she happens to be a well-known gardening expert in Chicago area, and has "a Finnish last name".

However, since the spouse in question, Nona Koivula, is not Finnish, she gave the phone to her husband Steven.

And, as a result of that phone call Steven was drafted. So was Nona, who presented a slide program on new varieties of flowers and vegetables and shared information on latest gardening techniques.

105%!

\$21,055.72

+ 500 FIM
+ \$5.00 CAN

has been donated as of press time to the RAIVAAJA Computer Fund (see the *Tietokone* page 2).

The RAIVAAJA Computer Fund Goal, set back in January 1992, has been surpassed!! You have made it happen!!

The Raivaaja Publishing Company Board of Directors wishes to thank sincerely all who have contributed so generously to the Computer Fund.

For your newspaper to effectively serve the needs of the Finnish American community requires an ongoing commitment by the community to make sure its publishing company has the tools necessary to do the job.

It is your interest and support which makes this newspaper possible!

Raivaaja Board of Directors

Fitchburg, MA

On October 1 there will be a *Pannukakku* breakfast and beefstew luncheon at the Kaleva Home, 107 Mechanic St.

We will also have a bake sale, rummage and white elephant.

Hours are from 10:00 a.m. to 1:00 p.m.

Faith Lakso

Folklore from DeKalb

There happened to be two Finnish men traveling in Upper Michigan, and, as many of us know, there are two communities there in the Upper Peninsula, one is called Trout Creek; the other Bruce's Crossing.

As the men traveled along the highway they notice the railroad sign indicating a Railroad with the letters R/R. Then one said to the other, "Dat's de Ruce's Rossing."

And the other, in amazement, answered, "Why, now, dat's de Rout Reek."

from a story told in 1960 by Rev. U. Thomas Kuusisto, native of DeKalb (IL), to Elli Kalja Kõngäs-Maranda

Have you found the **KALEVALA** epic difficult to understand? Does poetry baffle you? My book the **RELEVANCE OF THE KALEVALA** is written in clear & understandable language revealing customs & ideals relevant to modern society.

Send \$10 to RAIVAAJA (Mass. residents add 50 cents sales tax per copy)

or to the author
Helmi Kortés-Erkkilä
605-9 SE 121 Ave.
Vancouver, WA 98684
(Phone 206-892-7866)

West Boylston Travel
Route 12
West Boylston, MA
Low airfares to Finland and Florida
Nancy Sivula Jakobowicz
MA 1-800-300-6727
508-835-6727

'We, the Nordic People...'

VERONA, PA - We will celebrate our fourth "We, The Nordic People..." at the Green Oaks Country Club on October 15th. Those who attended last year will remember the fine atmosphere, delicious dinner and great fellowship. You can choose from a fine Scandinavian menu prepared under the supervision of Mr. T. F. Eriksen, former chef at, among others, the renowned Scandinavian restaurant Kungsholm in Chicago.

The menu is salad (Boston bibb lettuce with watercress, mushrooms, radishes, fresh croutons and bay shrimp - honey mustard dressing - hot french bread and fresh butter), entrees (choice of three: roasted boneless pork with sweet red cabbage and glazed potatoes; baked stuffed chicken breast with natural sauce and garnish or poached Norwegian salmon with steamed potatoes, gresh vegetables, hollandaise sauce, garnish. In addition on each table cucumber salad and pickled beets); dessert (rasberry

mousse and strong coffee or tea). There will be a cash bar and wine service with dinner.

Program

There will be a short program of Scandinavian music by Robin Ruppel-Kerr and Lynette Garlan, courtesy of the Scandinavian Society, followed by social and folkdancing.

For tickets and/or more information, contact Rick Edahl (421-0683), Aileen & Robert Burt (531-2609), Jorunn & Ties Allersma (661-7942). Please call 661-7942 to have an invitation sent to anybody you think may be interested in attending.

Scandinavian Society of Western Pennsylvania

Pembroke, MA

Seafood Chowder will be served at the U. K. Camp this Saturday beginning at 5 p.m.

The sauna is hot from 3 to 9:30 p.m.

The Uljas Koitto Temperance Society Camp is located on Suomi Rd. (off Center St.), Route 36.

TYPIST

for English language needed at Raivaaja Publishing Company. Flexible part-time hours. Apply in person at 147 Elm St., Fitchburg, MA.

Smörgåsbord

Sunday, September 25

12 - 1:30 p.m.

at

Kaleva Camp

Fort Pond, Lancaster, MA

Sponsored by Kaleva Knights and Ladies, Inc.

Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter presents

Sirkka Kuula, violin
Arto Satukangas, piano

Thursday, September 29, 1994
8:00 p.m.

Weill Recital Hall

CARNEGIE HALL

154 West 57th Street, New York City

Sonatas from Mozart, Shostakovich and Tchaikovsky
Nocturno and Trantella from Szymanowski

Tickets \$12.00, \$10.00, \$7.00

Tickets available at the Carnegie Hall Box Office CarnegieCharge
(212) 247-7800. American Express, MasterCard, VISA

* *
* **"Be Tame Or Go Wild"** *
* • All Types of Perming • Precision Haircutting *
* • Tinting & Highlighting & Blow Styling *
* • Waxing, Ear Piercing & Manicures *
* **MEN • WOMEN • CHILDREN** *
* Tues - 9:00-5:00 Wed & Thurs - 9:00-8:00 *
* Fri - 9:00-5:00 Sat - 8:00-12:00 *
* • Walk In or By Appointment *
* • Senior Citizen Discount *
* **632-5002** *
* 6 Connors Street Gardner, MA *
* Mailis Ahoranta, owner *
* **SUOMEA PUHUTAAN** *

JUNE ILONA RANTANEN, M.B.A.
Business Systems Consultant
(508) 582-4201
50 Eastern Avenue Lunenburg, MA 01462

Kalenteri

CALIFORNIA

- Sept. 23-25 - Scandi-Fest IV, Stanislaus County Fairgrounds, Turlock. For more info: 209-667-1452. Sponsored by Turlock Scandinavian Festival Assoc.
- Oct 8 - "Naturally Nordic" - 12th annual Scandinavian Festival, 10 am-6 pm, MGM Plaza, 2425 Colorado Ave, Santa Monica. Sponsored by ASFLA.
- Oct. 9 - United Finnish Kaleva Brothers & Sisters No. 21 Sunday Afternoon Pot-Luck Dinner & Membership Meeting, 1:00 pm, Brotherhood Hall, 1970 Chestnut St, Berkeley. Reading by Mea McNeil Draper, author of *The Magic Storysinger*.

CONNECTICUT

- Sept. 24 - Tori/Bazaar, 10 am-3 pm, Finnish Hall, Canterbury. Sponsored by FAHS.
- Oct. 3 - Aura Seura meeting, 7 pm, Aura Hall, Voluntown.
- Oct. 6 - Finnish American Heritage Society meeting, 7 pm, Finnish Hall, Canterbury.
- Oct. 8 - Tori/Bazaar, 9 am-3 pm, Aura Hall, Voluntown.
- Oct. 15 - Variety Show & Dance, Finnish Hall, Canterbury. Show at 7:30 pm followed by dancing. To benefit FAHS building fund.

MAINE

- Oct. 29 - Dance, Finnish Hall, Monson. Music by Jeff McKeen. Sponsored by Finnish Farmers Club.

MASSACHUSETTS

- Sept. 21 - Finnish-American Society of Cape Cod monthly meeting, 7:00 pm, Community Center, Route 149, West Barnstable. Note new location.
- Sept. 24 - Seafood Chowder, 5 pm, Uljas Koitto Temperance Society camp, 83 Suomi Rd (off Rt 36), Pembroke. Sauna open 3-9:30 pm. Sponsored by UKTS.
- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by Dori Wells Duo. Sponsored by FACS.
- Sept. 25 - Viking Club Ladies' Group Craft Fair, 10 am-4 pm, Viking Club, 410 Quincy Ave, Braintree. Snack bar available.
- Smörgåsbord, 12 noon-1:30 pm, Kaleva Camp, Lancaster. Sponsored by Knights & Ladies of Kaleva Inc.
- Finlandia Foundation-Boston monthly meeting, 3:00 pm, St. Paul Lutheran Church, 929 Concord Tpk, Arlington. Program: Cape Ann Finnish Singers.
- Sept. 27 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm Street Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg.
- Oct. 1 - *Pannukakku* breakfast & beef stew luncheon, 10 am-1 pm, Kaleva Koti, 107 Mechanic St, Fitchburg. Bake sale, rummage, white elephant.
- Dance, 8pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by FACS.

MICHIGAN

- Sept. 24 - Flea Market, 9 am-3 pm, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile rd, Farmington Hills. Sponsored by FCA.
- Finnish-American Society of West Central Michigan Fall Program, 3:00 pm, Marne United Methodist Church, Exit 23 off I-96, Marne. Program: "Finnish SISU - The Growth of Resilience in One Child of Tough Times" by Barbara J. Davis.
- Fall "Kick-Off" Dance, 8 pm-midnite, Finnish Center, Farmington Hills. Social hour 7 pm. Music by Art Wysed Band. Reservations: 478-6939.
- Oct. 1 - New Generation meeting, 10 am, Finnish Center, Farmington Hills.
- Scandinavian Nite celebration, Finnish Center, Farmington Hills. Smörgåsbord at 7:30 pm; entertainment. Reservations by Sept. 27: 478-6939.
- Oct. 2 - Barbershop & Variety Show, 2 pm, Finnish Center, Farmington Hills. Featured quartet: "Crosstown Exchange." Refreshments.
- Oct. 8 - Rummage, pasty & bake sale, 9 am- 3 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

MINNESOTA

- Oct. 14 - Maija Lehtonen, organist, & Manfred Gräsbeck, violin, in concert, 7:30 pm, Foss Center, Augsburg College, Minneapolis. Sponsored by Nordic Center.

NEW YORK

- Sept. 29 - Sirkka Kuula, violin, & Arto Satukangas, piano, in concert, 8:00 pm, Weill Recital Hall, Carnegie Hall, 154 West 57th, New York. Tickets: Carnegie Hall Concert Charge 212-247-7800. Sponsored by Finlandia Foundation New York Metro Chapter.

OREGON

- July 13-16 - FinnFest USA '95, Lewis & Clark College, Portland. For more info & registration: FinnFest USA '95, P. O. Box 6795, Portland OR 97228-6795.

PENNSYLVANIA

- Oct. 15 - "We, The Nordic People..." dinner & program, Green Oaks Country Club, Verona. For more info: 661-7942. Sponsored by Scandinavian Society of Western PA.

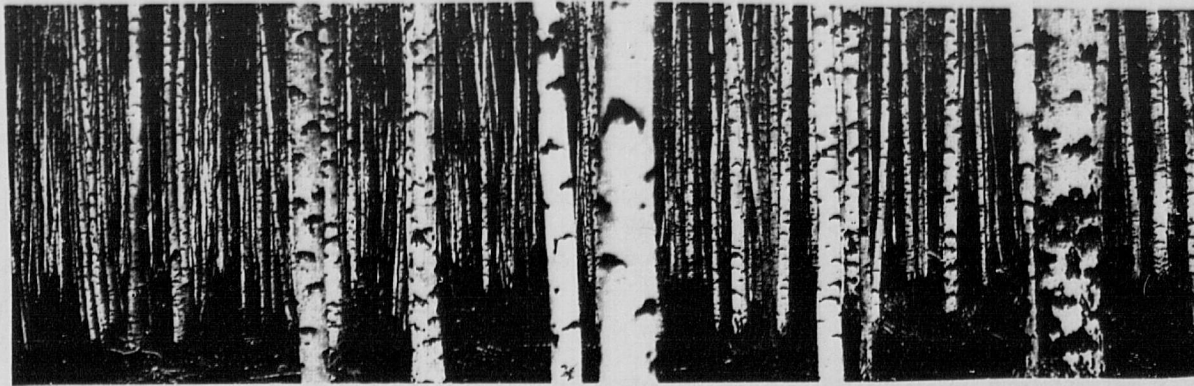
TEXAS

- Oct. 13 - Finnish-American Society of Dallas/Ft. Worth meeting, 7:30 pm, Dallas. Program on Finnish knives by Jouni & Harriet Kellokoski.

VIRGINIA

- Sept. 24 - International Street Festival, 10:00 am-4:00 pm, Old Town Mall, Loudoun St, Winchester. Performances by Finnish folk trio NORDIKA at 2:00 & 3:00 pm.

Events subject to change without notice

Summer 1994 in Finland

Onerva Lovejoy
FITCHBURG, MA

Summer is a perfect time to be in Finland with its long summer days offering an abundance of daylight from 4 a.m. to 11:30 p.m. (in Helsinki) and more as you travel north; 24 hours of it in Lapland. They have just a dusk after the sun sets until dawn.

In Iisalmi (middle Finland) I once wanted to take a picture of the sunset and the sunrise so I took a picture about 11:30 and got up at 2 for a sunrise picture. Thinking I could get it from the porch I went out barefoot. I had to go across a cow pasture to get a picture so no electric wires would show. You can imagine what my barefeet looked like when I got back to the porch. Ugg!

The weather is mild most of the time but this summer we did have a long hot spell when it was uncomfortable. We didn't have any all days of rain, only spotty showers now and then.

Travelling there is easy. There is hardly a corner of the country that cannot be reached by public transportation. Buses go everywhere and they are of high quality and the fare is reasonable.

There is a discount for senior citizens. Once I bought the senior citizen ID card. It was good for one year. I didn't get one this time because we were not going to travel much by bus. Ask about getting one at the bus station.

The railway network connects all important cities and stops at towns between them.

Train travelling is cheaper than bus. Here too senior citizens can buy ID cards. I have one and I save it for every trip to Finland because there is no expiration date on it. Buy one at the RR station.

Finnair has many domestic routes. In all, 22 airports have regular service, some with several flights a day.

Within the city of Helsinki, trams, the subway and buses have frequent runs late into the night all around the city. I always by a 10 ride card which has to be validated each time in a machine near the entrance. It's cheaper buying the 10 ride card than paying for a ride each time. You can buy one at a R Kiosk and in some department stores, at least in Stockmann's.

I find that most clerks in stores and anyone working with the public speak English. In the world only about five million people speak Finnish so the ability to speak a foreign language is a must nowadays in Finland. Swedish, English, German, Russian, French and Spanish and a little Chinese and Japanese are taught in the schools. The younger generation speaks several languages having had them in school.

Of the little over five million people in Finland, 93% speak Finnish and about 6% speak Swedish as the mother tongue, leaving 1% speaking Sami which is the Lapp language.

Finnish has a reputation of being a hard language to learn. It was for my husband Bob. This is because of the lack of articles and the rarity

of prepositions which are compensated for by declining nouns. For example, car is *auto*, in the car is *autossa* and into the car is *autoon*. Neither does Finnish distinguish between male and female, like *hän* is used for both he and she.

Nowadays you hear any language with so many immigrants arriving. It seemed odd to hear the Chinese speaking Finnish when we went to a Chinese restaurant a couple of times.

Talking about restaurants brings to mind that I've been asked about some different foods I had while there so I'll list a few:

Karjalanpaisti - a Karelian meat casserole made by blending beef, mutton and pork.

Poronkäristys - thin strips of reindeer meat served with mashed potatoes and *puolukka* (lingonberry). I like this.

Poronpaisti - reindeer roast. I've had some excellent and some tough.

Karjalan piirakka - Karelian pastry made of rye dough with a filling of rice or potato served hot with a mixture of hard boiled egg and butter on top. They are good.

Kalakukko - from eastern Finland, especially Kuopio. It is fish and bacon fat baked inside a crust of rye bread. This is something I do not like.

Muurtpapa lettu - very thin large pancake grilled outside made with barley and wheat flour and served with sugar on top. You roll it up and eat it with your fingers. Num num num. I love them.

Rosolli - a cold salad made with cubed potatoes, beets

and carrots and served with a mixture of whipped cream, sugar and vinegar on top.

Ahvenanmaa pannukakku - a baked pancake made with flour, rice pudding and spiced with cardamon. That is excellent.

Maksalaattikko - liver casserole made with ground up liver, rice and raisins. I brought one home and my son liked it even though he doesn't care for liver.

Kisselli - a smooth dessert usually made with wild berries and served with milk or cream.

Porkkanalaattikko - a carrot casserole made with barley or rice and grated carrots. Very good.

Kesäketto - summer soup made with different fresh vegetables and milk.

Riisipuuro - rice pudding, if served hot add cinnamon and sugar on top, if served cold pour blueberry juice on top.

Grillmakkara - like a very thick hot dog. They serve them on a piece of paper, no bun. You add mustard if you wish. I bought some at the airport in Helsinki and everyone in the family liked them.

Summer is lovely in Finland. There are 187,888 lakes according to one source of information, 200,000 by another on which are 179,584 islands. Plenty of places for water sports and swimming.

The large grain, hay and *riipsi* (used for making margarine) fields are lovely when green in May but nice even when brown in August.

The forests are super. Many with white birches and many with tall skinny dark pine trees and the grey lichens. Under some I have seen a

mass of the white flower called a *valkokuokko* in May and early June.

Try to picture the large green or brown meadows with the dark green pine trees as a backdrop in the horizon with a blue sky with fleecy white clouds floating by. You will know how beautiful Finland is. In many places a river or a lake with crystal blue water is close by. No wonder I love riding through the countryside.

I'd like to mention something about shopping in Helsinki.

The most elegant boulevard, *Esplanadi*, begins at the end of the *tori*. It has shops carrying all the leading Finnish names in design. These are:

Aartikka - wooden articles, fashion jewelry and utility articles.

Arabia - glass, china, stoneware, art objects and household utensils.

Artek - furniture designed by Alvar Aalto.

Iittala - utility glass and art objects made of glass.

Kalevala Koru - jewelry in silver and bronze based on historic patterns.

Lapponta - jewelry in silver and gold.

Martmekko - fashion and accessories, tricots, shirts, blouses, bags and fabric in lengths.

Annikki Karvonen - exclusive ladies fashion.

Pentti - ceramics, furs and leather garments.

Most department stores carry products made by many of these designers - Stockmann and City Sokos do. They have stores all around in Finland.

Helsinki has malls, too, like the Forum right on the main street and Itä-Keskus in the outskirts with 150 stores.

Don't forget to ask for Tax Free if your purchase is at least 200 marks and you are carrying it out of Finland. The clerks will add up purchases from different departments to get the total.

The sale slips will be attached to the tax free check for the amount of rebate. When you leave the country go to the tax free department at the airport, the ferry terminal or at a border crossing and you get the rebate in cash. This year I got 500 marks back.

Happy Birthday!!
Esko J. Koskinen.
of
Upper Saddle River, New Jersey

We wish you the best of happiness and health, Dad and Grandpa, on your 70th Birthday and always!

We love you,
Lila, Shapoor, Vanessa, Roy and Paul
*Born September 22, 1924, Rauma, Finland

Lukijan kynästä

Thrilled by Jukka-Pekka Saraste

Dear Editor,

My husband and I had the wonderful experience of attending the Toronto Symphony Orchestra on Saturday, September 10, with Jukka-Pekka Saraste conducting. I wanted to write and tell you what a wonderful experience it was and how much we enjoyed the performance. It is an experience "fellow Finns" would not want to miss. The September 16 and 17 program is all Sibe-

lius.

I had occasion to read about him in the *Suomen Siltä*, 4/94 edition, where he was interviewed by Aulis Haapala, then while reading the 9/4/94 edition of *The New York Times*, I saw where he was performing on the 10th, everything else is history. We went, we heard, we were thrilled!

Yours truly,
Judith Kangas Shoen
Dewitt, NY

'Fabulous Finns'

continues from page 10

Dr. Ranta with a very rare honor, the Order of the White Rose of Finland, First Class. Very few people in the world, especially women have ever been accorded this honor.

"However, Queen Elizabeth of England was given this same honor five years later, so you know that Dr. Ranta is in regal company!

"The White Rose was presented to Dr. Ranta in recognition of her research, publications and constant efforts to improve education and foster goodwill between the United States and Finland.

"Dr. Ralph Jalkanen, the former president of Suomi College in Hancock, Michigan, affectionately dubbed Dr. Ranta as 'the grand dame of Finland,' because of her many achievements."

After presenting Ranta with a "Fabulous Finn" certificate, Petroski proceeded to introduce Niemi:

"Dr. John Niemi is a Finnish American whose grandparents emigrated to the United States at the turn of the century. He was born and raised in a Finnish community in Michigan's Upper Peninsula, learning to speak Finnish before English.

"Dr. Niemi has been professor of adult education since 1966 at the University of British Columbia and Northern Illinois University. He has held summer school teaching assignments at numerous Canadian and American universities, as well as teaching adult education.

He has written or co-authored over 180 publications, some in Finnish and others in English.

"Dr. Niemi's accomplishments and honors read like a string of pearls, from one dazzling position to the next. he has served as associate director of the ERIC Clearinghouse Association; and chair of the Commission of Professors of Adult Education.

"His honors include a Senior Fulbright Award at the University of Helsinki, and honorary Doctor of Philosophy degree from the University of Helsinki, and the Distinguished Teaching Award from the University of California-Los Angeles Alumni. He also holds a Northern Illinois University Presidential Teaching Professorship.

"True to his continuous involvement and dedication towards his Finnish heritage, Dr. Niemi volunteered to be a presenter at this year's FinnFest. He presented, *The Inkeriläiset: Our Relatives in Russia* as well as participated in the panel discussion on the Fulbright Experience in Finland.

"After the FinnFest, Dr. Niemi will serve as program director and accompany a group of students on an adult education trip through Finland, Russia and Estonia. Dr. Niemi is one of the fabulous Finns with unending *stsu* - perseverance - in fostering international adult education."

SAS values Finnish-American customers

Dear Reader,

In a recent issue of *Business Traveler International*, SAS featured an advertisement which some in the Finnish Community found inappropriate. This ad has been changed. Our sole purpose was to explain SAS' expansion into many new countries and cities, and we intended no offense.

We value our Finnish-American customers and hope that the ad featured elsewhere in this publication is more to your liking.

Sincerely,
Scandinavian Airlines
Lyndhurst, NJ

Pipo Pää cartoon a new feature in RAIVAAJA

Starting with this issue RAIVAAJA is launching a new feature, our very own cartoon called *Pipo Pää* (*pipo* is a Finnish word meaning a knitted hat, and *pää* is head.)

The cartoon is developed exclusively for RAIVAAJA by a young Finnish graphic artist **Hanna Manninen** of Kainuu, Finland. For five years she has been living in Philadelphia (PA) and is currently working in an advertising agency.

Manninen believes her cartoon's main character Pipo Pää is perfect for RAIVAAJA because she intends to include in the strip many of her own experiences as a Finn living in America.

Due to the cartoon's rather simple language we hope that many of our English readers will also be able to enjoy it.

Pipo Pää will appear once a month.

Risto Ryti

Risto Rydin elämäkerta valottaa jatkosodan päättymistä

Presidentti Risto Rytin juuri julkistettu elämäkerta tuo julki uutta tietoa jatkosodan päättymisvaiheen historiasta.

Kirjan sisältämien tietojen mukaan Ryti oli valmis lähtemään kansainvälisen tuomioistuimen eteen Moskovaan tai Petroskoihin syksyllä 1944. Tämä olisi todennäköisesti merkinnyt kuolemantuomiota ampumalla tai hirttamällä.

Rytille tarjottiin tuolloin myös mahdollisuus paeta länteen, mutta hän kieltäytyi.

Juuri valmistuneen elämäkerran kirjoittaja **Martti Turto** kertoo äskettäisessä *Aamulehden* haastattelussa, että Ryti oli valmis kovimpaan mahdolliseen tuomioon - kuolemaan - Suomen oikeusperinteen puolesta.

Taannehtiva laki sotasyllisistä olisi hänen mielestään ollut vakava loukkaus koko kansaa ja sen oikeudentajua kohtaan.

Vaikka suomalaiset kommunistit olivat viemässä Rytin Petroskoihin tuomiolle, Turtolan venäläisistä arkistolähteistä saamat tiedot osoittavat, ettei diktaattori **Josef Stalin** kuitenkaan halunnut suomalaisia tuomittavaksi Neuvostoliittoon.

Pipo Pää sarjakuva Raivaajaan

RAIVAAJA on saanut ikkoman sarjakuvan nimeltä *Pipo Pää*. Sarjakuvan kehittäjä on nuori, Kainuusta Suomesta viisi vuotta sitten Yhdysvaltoihin muuttanut graafinen taiteilija **Hanna Manninen**.

Philadelphiassa Pennsylvaniassa asuva mainosalalla työskentelevä Manninen uskoo sarjakuvansa kiinnostavan RAIVAAJAN lukijoita, sillä sen päähahmon Pipo Pään kokemukset ovat verrattavissa piirtäjän omiin, eli milaista on olla suomalainen Amerikassa.

Pipo Pää seikkailuineen löytyy RAIVAAJASTA kuukauden väliajoin.

Valtion velka 301 miljardia heinäkuun lopussa

Suomen valtiontalouden alijäämä nousi vuoden seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana 32,976 miljoonaa markkaan, kun se vastaavaan aikaan viime vuonna oli 30,583 miljoonaa markkaa. Valtiontalouden nettorahtustarve pieneni torstaina julkistetun valtion kassalaskelman mukaan kuitenkin 40,2 miljardista markasta 35,1 miljardiin markkaan.

Valtion tulot kattoivat menoista tammi-heinäkuussa vain runsaat kaksi kolmannesta.

A special offer for new subscribers!

Three months for five bucks! Whether you read Finnish or English, RAIVAAJA will keep in touch with your roots, current Finnish American activities and events in Finland. Subscribe today!

Name _____

Address _____

Note: This offer is limited to new subscribers only and expires on September 30, 1994. Regular USA subscription rates are \$23.00 a year, \$15.00 for six months, and \$11.00 for three months. Send this coupon and your check payable to Raivaaja Publishing Company to Raivaaja, P. O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Euroopan suurin turvevoimala Ouluun

Oulun horisonttia hallitsee nyt uusi järkäle, Euroopan suurin turvevoimala. Sen piippu ylittää 135 metrin ja kattilalaitoskin 45 metrin korkeuteen.

Valtavan kuoren sisällä ahertaa vajaan kahden sadan miehen joukko. Asentajat hitaavat koko voimalan sydäntä, kattilaa. 4.000 tonnia painava kattila roikkuu ällistytävän ohuiden teräspintojen varassa.

Maallikko ei millään usko, että sen sisuksissa klemurtelee peräti 400 kilometriä erilaista putkea. "Totta se on", vakuuttaa projektipäällikkö **Juha Lappalainen** Oulun kaupungin energialaitokselta. Kun uusi voimala käynnistyy ensi kesänä, se ahmiä 150 rekallista turvetta vuorokaudessa ja puhkuu 170 megawattia sähköä. Mutta päästöjä tihkuu suodattimien läpi vähän.

Ympäristöystävällisyys painoi Lappalaisen mukaan valinnassa eniten, ja siksi Oulu valitsi Toppilan kakkoivoimalan Ahlström Pyropowerin

vajaa 200 miljoonaa markkaa maksavan kiertopetikkattilan. "Halusimme ennakoita tulevia määräyksiä".

Menetelmä pystyy poistamaan rikkipäästöt lähes kokonaan. Tulipesään syötetään kalkkia, joka sitoo rikin itseensä. Myös pölypäästöt pienenevät vanhoihin kattiloihin verrattuna viidennekseen.

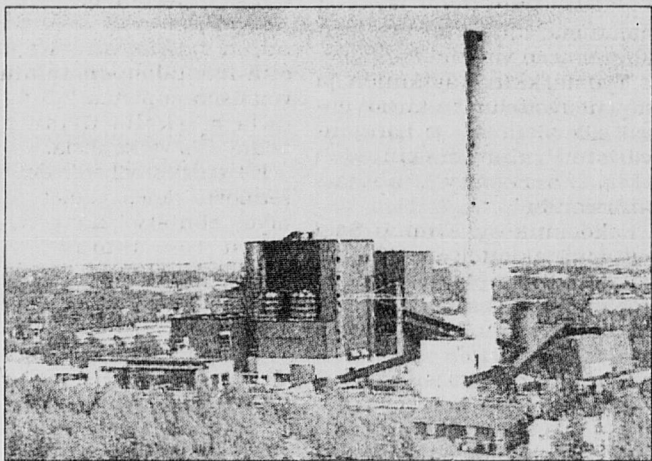
Tilaukset otetaan vuorotellen

Ympäristöystävällisyys ja suuret hyötysuhteet ovat molempien suomalaisten kattilavalmistajien valitsee myös kotimarkkinoilla.

"Ruotsalainen Kvaerner Enviro Power tai saksalainen Steinmuller jäävät suomalaisten jälkeen kaikissa tunnusluvuissa. Ulkomaalaiset eivät ole enää todellisia kilpailijoita", vahvistaa Veitsiluodon Voima Oy:n toimitusjohtaja **Timo Koivuniemi**.

Veitsiluoto tilasi Kemän selluloosa- ja paperitehtailleen muutama päivä sitten Tampella Power Oy:ltä vajaa 200 miljoonaa markkaa maksavan suurvoimalan, joka polttaa

Jatkuu takasivulla

Kun Toppilan voimalan kakkoyksikkö valmistuu, laitoksesta tulee lajissaan Euroopan suurin

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

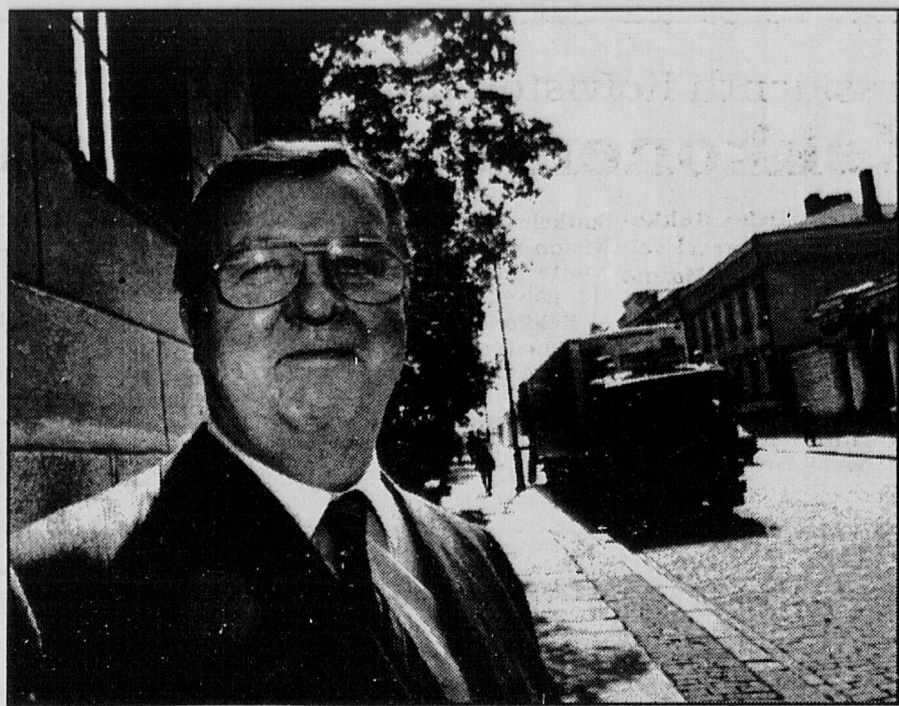
UUSI TILAUS _____ UUDISTUS _____

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$23.00, 6kk \$15.00, 3kk \$11.00
Ulkomaille: 12kk \$28.00, 6kk \$20.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

Kalevi Sorsan mukaan Suomen liittyminen EU:n jäseneksi vahvistaa suomalaishkansallista kulttuuria ja suomalaisuutta.

Suomen taitelijoita koolla EU:n puolesta "Sauna, pesäpallo ja kossu eurovientiin"

Satakunta Suomen taitelijaa ja kulttuurivaikuttajaa oli äskettäin koolla Helsingin Säätytalossa rynnäköimässä EU:n puolesta. Tilaisuuden avasi pankinjohtaja Kalevi Sorsa (sdp).

Tilaisuuden otsikkona oli taitelijat EU:n puolesta. Keskustelun pohjaksi esittivät puheenvuoron kulttuuriministeri **Tytti Isohookana-Asunmaa** (kesk), toimitusjohtaja **Marianne Möller**, taiteilijaprofessori **Laila Pullinen**, teatterinjohtaja **Asko Sarkola** ja baletinjohtaja **Jorma Uoti-**

nen.

Puhetta johti kirjailija **Jouko Tyyri**. Kulttuurianttiin kuului mm. **Reijo Kelan** tanssia ja **Jorma Hynnisen** laulua.

Sorsa totesi, että hänen mielestään Suomen liittyminen EU:n jäseneksi vahvistaa suomalaishkansallista kulttuuria ja suomalaisuutta.

"Suomalainen sisu ja sitkeys kestävät ne paineet, joita ulkopuolelta meille tulee. Eivät sauna, pesäpallo ja kossu täältä häviä: me päivästoin viemme niitä Eurooppaan", sanoi Sorsa.

Hän totesi pitävänsä peri-

suomalaisten ominaisuuksien säilymisen ohella tärkeänä niiden jalostamista kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja kilpailussa. Sorsa uskoo, että kulttuurin ja taiteen kansainvälinen vuorovaikutus on osaltaan vahvistamassa suomalaisen yhteiskunnan koko elämäntieteen perustaa. Sitä kautta syntyy innovaatioita, jotka realisoituvat työpaikoiksi ja hyvinvoinniksi.

Historiallinen aloite

Ministeri Isohookana-Asunmaa puolestaan totesi, että Euroopan unionin suunnitelma kulttuurin uudeksi puiteohjelmaksi 1996-2000 sisältää historiallisen aloitteen toteuttaa kulttuurissa monivuotisia yhteistyöohjelmia nimikkäiden ja menestyneiden koulutusohjelmien tapaan.

"Myös EU:n kulttuuriohjelmien rahoitus on tarkoitus nostaa aiempien kymmenien miljoonien tasolta satoihin miljooniin markkoihin", sanoi ministeri.

Ministeri arvioi Euroopan unionin kulttuuripolitiikan olevan nyt siirtymässä kokonaan uuteen aktiiviseen vaiheeseen. Runsa kuukausi sitten julkistettu puiteohjelma tähtää mm. nykyisen Kaleidoskooppiohjelman laajentamiseen sekä sisällöllisesti että rahoituksen osalta. Kaleidoskooppi tukee jäsenmaiden keskeistä taiteilijavaihtoa, festivaaleja, taidetapahtumia ja kulttuurin yhteistyöverkkoja.

Kertoessaan EU:n viireillä olevista kulttuurisuunnitelmista Isohookana-Asunmaa totesi, että tarkoitus on mm. käynnistää Ariane-ohjelma, johon koottaisiin nykyiset kirjallisuus- ja käännösohjelmien ja johon lisättäisiin mm. eurooppalaisten hakuteosten levitustuki.

Pakolaisjärjestöt:

Ulkomaalaishallinto uudistettava

Suomen Pakolaisapu ja Pakolaisneuvonta vaativat komitean asettamista selvittämään ulkomaalaishallinnon uudistamista. Järjestöjen kannanoton taustalla on ensi vuoden budjettiesitys, jossa sisäministeriön hoitamien ulkomaalaisasiat jaetaan kahdella.

Ministeriöön jäisi yleinen ulkomaalaispolitiikka ja uuden ulkomaalaisviraston siirtäisivät mm. oleskeluluvat ja turvapaikat.

Muutoksessa ei siirtyisi tehtäviä muista ministeriöistä sisäministeriöön. Järjestöjen mielestä ilmeisenä päämääränä on kuitenkin jatkossa perustaa juuri sisäministeriön yhteyteen koko ulkomaalaisvirasto.

Järjestöjen mielestä sisäministeriö on epäonnistunut ulkomaalaispolitiikan hoitamisessa.

Zhirinovskin vaateet käräjille

Venäjän liberaalidemokraattisen puolueen puheenjohtajan **Validimir Zhirinovskin** Helsingin Ruotsalaiselle teatterille esittämän miljoonavaatimuksen käsittely on alkanut Helsingin käräjäoikeudessa.

Zhirinovski vaatii teatterin ohella vahingonkorvauksia myös sanomalehti *Hufvuds-tadsbladet*lta muun muassa solvauksesta. Lehtä koskeva juttu tulee käsittelemään myöhemmin Vantaan käräjäoikeudessa.

Ruotsalaista teatteria ja Mein Kampf -näytelmän ohjaaja **Zhirinovski** vaatii tilille kunnianloukkauksesta sekä nimensä ja äänensä luvattomasta käytöstä kaupallisessa tarkoituksessa.

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Presidentti Koiviston muistelmakirja:

Kekkonen koki Koiviston kilpailijakseen

Presidentti Urho Kekkonen pyrki epäsuorasti selvittämään, aikoiko Mauno Koivisto asettua hänen vastachokkaakseen vuonna 1974, jos Kekkonen itse olisi vaaleissa mukana.

Presidentti Mauno Koivisto kertoo tätä aihetta koskevasta toukokuussa 1973 käymästään keskustelusta Kekkonen kanssa piakkoin ilmestyvässä muistelmakirjassaan.

Kekkonen pohti silloin jatkoa vuonna 1968 alkaneelle kolmannelle presidenttikaudelleen.

"Kun hän selvästi odotti minun reaktiotani, sanoin, että minusta olisi arvokasta, jos hän edelleen jatkaisi tehtävässään," Koivisto kirjoittaa kirjassaan "Kaksi kautta I".

Helsingin Sanomat julkaisi

katkelman Kekkonen ja Koiviston välejä kuvaavasta luvusta sunnuntaina, syysk. 11. päivänä.

Kekkonen jatkoi kolmatta kauttaan eduskunnan hyväksymän poikkeuslain turvin vuoteen 1978 saakka. Sen jälkeen hänet valittiin vaaleissa vielä neljännelle kaudelle, joka katkesi presidentin sairastumiseen.

Tarve pitää etäisyyttä

Koivisto kuvaa suhdettaan Urho Kekkonen vaihtelevaksi osittain sen mukaan, oliko Koivisto Suomen Pankin vaihallituksen edumies.

"Minulla oli selvä tarve pitää häneen vähän etäisyyttä. Syytä oli se, että näin, miten hän kohteli läheisiään. Johannes Virolainen mainitsi joskus, että siitä saa lähteä, ettei

Kekkonen ole koskaan väärässä; jonkun muun on otettava vastuu. Ehkä tämä oli yksi tekijä, kun pyrin noudattamaan varovaisuutta", Koivisto kirjoittaa.

Koivisto muistelee, että mennessään Tamminiemeen oli normaali asetelma, että Kekkonen katseli häntä vihamielisen näköisenä.

"Hän antoi itse jo alkajaisiksi ymmärtää, että jos minua ei olisi, ei olisi ikäviä asioitaakaan. Koska asiani olivat säännöllisesti ikäviä, en hänen puheilleen mennytkään, jos ei tarvinnut kertoa ongelmista."

Koivisto kertoo kuitenkin tunteneensa ensimmäisenä pääministerikaudellaan 1960-luvun lopussa myötätuntoa Kekkonesta kohtaan. Koiviston mukaan hän oli ajatellut voi-

Mauno Koivisto kertoo muistelmakirjassaan pääministerialkajaisesta tarpeestaan pitää etäisyyttä presidentti Kekkonen.

vana "panna lakin päähän ja lähteä, jos ei muuten sovi".

Se ei taas ollut Kekkoselle mahdollista.

Keijo Korhonen kirjassaan:

"Helsingin Sanomien suosikki valittiin"

Tohtori Keijo Korhonen siivotelee ankarasti presidentti Martti Ahtisaarta ja Helsingin Sanomia uudessa kirjassaan "Meidän on uudesti luotava maa".

Korhonen oli presidentinvaaleissa Suomen EU-jäsenyyttä vastustavan itsenäisyysrintaman ehdokas. Kesällä hän erosi Kainuun Sanomien päätoimittajan paikalta ja matkusti vierailuvaksi professoriksi Arizonan yliopistoon.

Korhonen palaa kirjassaan presidentinvaalien kampanjan ja lopputulokseen. Hänen mielestään "Helsingin Sanomien suosikki valittiin". Ahtisaaren puolesta Helsingin Sa-

nomissa tehty "kärsvällinen ja pitkäaikainen syväkyntö" tuotti vaaleissa sadon.

Korhosen arvion mukaan Ahtisaaren valinta "teki lopun presidenttiydestä sellaisena kuin siihen Suomen tasavallassa on totuttu".

Kirjassaan Korhonen puntaroi myös Ahtisaaren henkilökohtaisia kykyjä.

"Martti Ahtisaari on ollut keskinkertaista parempi valtion virkamies ja epäilyksittä kunnan kansalainen. Henkilönä hän on harmiton: hyväntahtoisen tuntuinen, sovitteleva ja leppoisa, vaikka tarvittaessa kova ja oman puolensa pitävä", Korhonen kuvailee entistä työtoveriaan ulkoministeriöstä.

Hallitus ja oppositio ottivat yhteen

Suomen eduskunnan hallitus- ja oppositioapuolueet ajautuivat jälleen kerran nälvimään toistensa talouspoliittisia taitoja, kun parlamentti aloitti viime viikolla ensi vuoden budjetin lähetekeskustelun. Hallituspuolueet vaikoivat viimeisen neljän vuoden talouspolitiikkaa. Itse pääasiaan eli valtion ensi vuoden budjettiin puututtiin niukemmin.

Keskustan puheenjohtaja Kalevi Mattila ihmetteli ryhmäpuheessa myös sitä, miksi Sdp:n pitää nyt piilotella todennäköisen hallituskautensa talousohjelmaa pikujouluun saakka, vaikka sen toteuttamisella olisi kiire.

Hän hiillosti demareita myös katvelemalla Sdp:n talousasiantuntijoiden vanhoja lausuntoja, jotka ovat ristiriidassa puolueen nykylinjausten kanssa.

Mattila puolusteli laajasti hallitusta, mutta myönsi senkin tehneen virheitä.

"Työmarkkinakäytännön ja tuponeuvotteluiden kuviot olivat sille vieraita - ja kansainvälisten rahamarkkinoiden voima, herkkyyks ja nopeus aliarvioitiin."

Kokoomuksen Kimmo Sasi piti mielenkiintoisena sitä, että presidentti Mauno Koiviston arvostelee uudessa kirjassaan "ankarasti demarien talouspolitiikkaa".

Hän siteerasi kirjan kohtaa, jossa Koivisto kertoo sano-neensa velkaelvytystä ajaneille sosiaalidemokraateille, ettei kulutuksen ylläpitäminen velalla ole viisasta.

Aho tuomitsee demareiden varjodжетin

Pääministeri Esko Aho antoi tylyn tuomion sosiaalidemokraattien varjodжетille. Hänen mielestään Sdp:n e-

duskuntaryhmän hallituksen budjetitesitykselle tarjoama vaihtoehto on rakennettu sisällöllisesti "valitettavan köykäiselle pohjalle".

"Eivät taida tekijät itsekkään uskoa siihen, mitä ovat esittäneet", Aho laukoi.

Ahon mielestä omituisinta Sdp:n esityksessä on ajatus, että maatalouden tulotukea voitaisiin supistaa 2,5 miljardilla markalla ilman minikäänlaisia vaikeuksia.

"Eli poistaa viljelijöiden nettotulosta lähes puolet, jolloin myös elintarvikeketjusta häviäisi tuo summa. Tosta vaan!", Aho kuvaili ja teki kädellään laajan kaaren.

Aho kertoi antaneensa leikkauksen vaikutuksen "virka-vastuulla toimiville" virkamiehille arvioitavaksi.

"Vastaus oli, että vähän väliillisistä vaikutuksista riippuen työpaikkatappiot voisivat olla 30,000-50,000 markan luokkaa. Siihen olisivat menneet samalla varjodжетin esittämät työllistämistoimenpiteet", Aho laskeskeli.

Ahon mielestä demarit ovat tehneet vastuuttoman budjetin, koska he eivät ole kertoneet säästöjen haitallisista seurauksista.

Väyrynen perustaisi PY:n

Kansanedustaja, valtiotieteen tohtori Paaavo Väyrynen (kesk) virittelee uudelleen ajatusta Pohjolan yhteisöstä. Hän kirjoittaa tuoreessa Nordisk Kontakt -lehdessä, että nyt Pohjolan yhteisö eli PY voi tarjota todellisen vaihtoehdon EU-jäsenyydelle.

Väyrynen pitää Pohjolan yhteisöä selvästi parempana ja edullisempänä ratkaisuna kuin EU-jäsenyyttä. Hän tyrmää näkemykset, että Pohjola olisi liian pieni selviytymään tulevaisuuden Euroopassa.

Väyrysen mallissa PY:n varsinaisia jäseniä olisivat ainakin Islanti, Norja, Ruotsi ja Suomi. Tanska voisi joko siirtyä EU:sta PY:hyn tai olla mukana tavalla, joka sopisi EU:n jäsenmaalle.

Consulate General of Finland

(Suomenpääkonsulinvirasto)

866 United Nations Plaza Suite 250

New York, NY 10017

Puh.: (212) 750-4400

Telefax: (212) 750-4418

Konsulipalvelut passit ja viisumit Lehdistö- ja kulttuuripalvelut

Finland Trade Center

(Suomen vientikeskus)

Puh.: (212) 750-4411

Telefax: (212) 750-4417

sama osoite

Suite 249

The Finnish American

Chamber of Commerce

(Kauppakamari)

Puh.: (212) 821-0225

Telefax: (212) 750-4417

sama osoite

Suite 249

Imatra Seura

740-40 Street

Brooklyn, NY 11232

Puhelin 718-438-9426

Kenneth Johnson, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

THE FINLANDIA FOUNDATION

Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of

the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC

P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION

New York, N.Y. 10017

All Your Travel Anywhere in the World

FINNEXPRESS

SAVES YOU MONEY

ON FLIGHTS TO

FINLAND

CRUISES ♦ TOURS ♦ CARS ♦ HOTELS

SCANDINAVIAN BONUSPASS FREE WITH TICKET

For information and reservations please contact:

TRAVEL

SERVICE

425 Madison Avenue, New York, NY 10017

212 832-8989

800 677-6454

Kymmeniä sotavainajia löydetty Kannaksella ja Karjalassa

Karjalan kannaksella ja Laatokan pohjoispuolella koko kesän jatkuneissa etsinnöissä on löydetty useiden kymmenien suomalaisten sotilaiden jäännöksiä sekä muutamia kenttähaudausmaita ja joukkohautoja.

Sotavainajat on tarkoitus siirtää Suomeen syksyn aikana. Tunteettomiksi jäävät sotavainajat haudataan Lappeenrannan sankarihautausmaahan mahdollisesti marras-joulukuussa.

Kenttähaudausmaissa leppäviä vainajia ei aiota siirtää Suomeen vaan hauta-alueet on tarkoitus kunnostaa.

Lappeenrannan sankarihautausmaassa sai viime syksynä viimeisen leposijansa 109 tunnistamatonta vainajaa. Kolme tunnistettua haudattiin omien seurakuntien mul-
tiin.

Sotavainajien etsintä itärajan takana jatkuu. Parhailaan etsinnöissä on yksi ryhmä Karjalan tasavallan alueella.

EUROOPAN . . . jatkoa edellis sivulta

puujätettä ja turvetta.

Keväällä oli taas Ahlströmin vuoro, kun Rovaniemen kaupunki osti uuteen voimalaansa 80 miljoonan markan kattelilan.

Seuraava kauppa ratkeaa lokakuussa, kun Yhtyneiden Paperitehtaiden ja Rauman kaupungin yhteiseen voimalaan tilataan 100 miljoonan markan kattila, "Molemmat taistelevat vielä tasaväkisinä tilauksesta" kertoo energia-päällikkö **Juhani Kinnunen**.

"Vuorotellenhan niitä kauppoja on napsittu", hymähtää johtaja **Timo Kauranen** Ahlström Pyropowerista.

ELÄVÄ . . . jatkoa sivulta 2

mutta ideaa ja filosofiaa voi levittää pitemmällekin.

- Minusta Elävä Kylä voi olla yhtä laaja kuin koko Lapin kartta antaa myöten, Reino Levänen sanoo.

Totta on. Kun tutustuu Leväsen kavereihin - esimerkiksi Hotelli Olostunturin Pertti Yliniemeeseen - huomaa, että "Elävän Kylän" idea, ajattelu-tapa ja filosofia on jo saanut hyvän jalansijan täällä pohjoisessa.

- Tänne sopii tulla yrittämään muualtakin kuin vain Suomesta, Reino Levänen sanoo.

Jonkinlaista yleiskirkkoa on jo tällä haavaa kaavailtu Elävään Kylään. Kirkkoon saattaa mennä nähtävyydeksi Johnny Kelleyn pienoispatsas. Sen on Levänen hankkinut Bostonin maratonjuoksun ympyröistä. Patsas on toistaiseksi ainoa, joka on viety USA:sta ulos. Varsinaisen patsas on Newtonissa kuuluisan maratonreitit varrella.

Pauli Kiurulle taas USA:n mestaruus

Pauli Kiuru puolusti menestyksekkäästi viimevuotista voittoa USA:n puolikasmatkojen triathlonin mestaruuskisoissa syyskuun 10. päivänä.

Kiuru jätti yli viisi minuuttia toiseksi sijoittunutta Yhdysvaltain Alex Beggiä. Voittoaika 3.35.25 oli 10 sekuntia parempi kuin viime vuonna samalla reitillä.

Kiurun valmistatun Te-räsmieskisaan 15. lokakuuta jatkuu todella kovalla kolmen viikon harjoituskuurilla vuoristossa Flagstaffissa. Leirillä on paikalla myös Kiurun valmentaja Seppo Nuutila.

Vuoden 1995 Pohjoismaiden neuvoston musiikkipalkintoa varten on valittu kaksi ehdokasta kustakin viidestä Pohjoismaasta. Suomesta ovat ehdolla kapellimestari **Leif Segerstam** ja kansanmusiikkiryhmä **Värttinä**. Palkinnon-saaja selviää 14. marraskuuta, kun Pohjoismaiden musiikkikomitea Nomus on kool-la Tukholmassa.

Palkinto on 200,000 Tanskan kruunua (n. \$35,000), ja se luovutetaan Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä Reykjavíkissa 28. helmikuuta.

Värttinä havittelee musiikkipalkintoa

Musiikkipalkinto on myönnetty vuodesta 1965. Aluksi sillä palkittiin joka kolmas vuosi ja sittemmin joka toinen vuosi säveltäjä. 1990-luvulla sääntöjä muutettiin, ja nykyisin palkinto annetaan vuorovuosina luovalle ja esit-tävälle säveltaiteelle.

Suomeen palkinto on tullut kahtena vuonna peräkkäin. Tänä vuonna palkittiin akateemikko **Erik Bergman** ja viime vuonna palkinnon vastaanotti Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri.

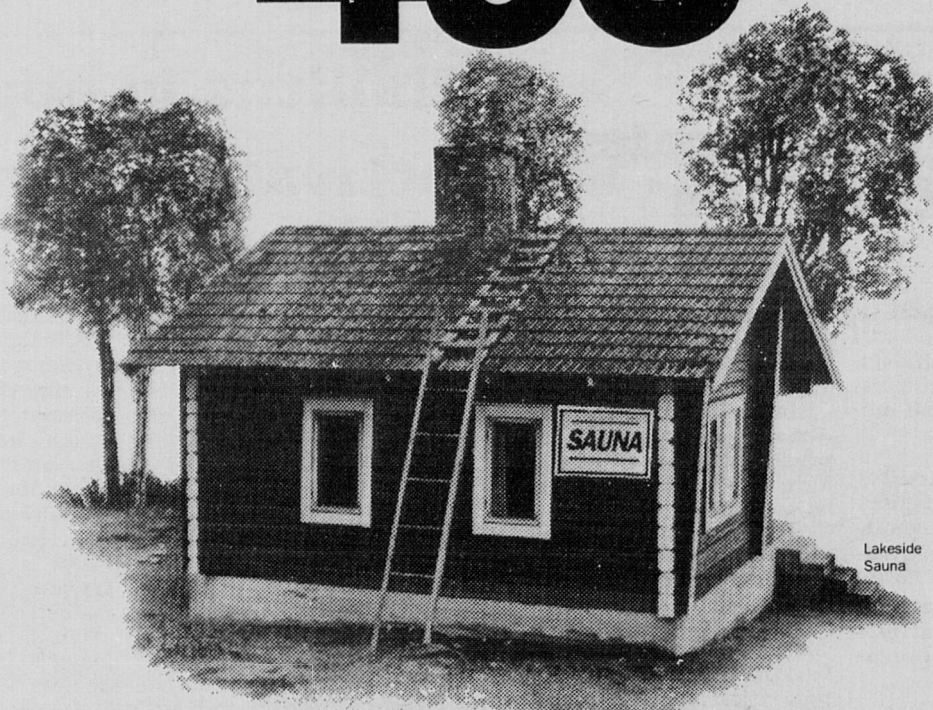
Ensi vuoden palkinnosta kilvoittelee Segerstamin ja Värt-

tinän kanssa mm. Islannin kuuluisa tähti **Björk**.

Sari Kaasisen johdattama Värttinä on nyt ehdolla Pohjoismaiselle musiikkipalkinnolle. Vastassa on kuitenkin mm. islantilaislaulaja Björk.

\$495

Lakeside Sauna

Since this package price to Helsinki is our lowest

ever, you should certainly feel relaxed about spending a little extra for a classic Finnish sauna. What's more, Helsinki is famous for beautifully crafted home furnishings at nice savings. So you can do some very smart Christmas shopping between saunas.

Our package covers 3 nights/4 days with breakfast at a centrally located hotel. Plus the Helsinki Card for free admission to many attractions and unlimited public transportation.

Which means you can get around easily to see all the

The Least Expensive Way Ever To Chill Out In Helsinki.

Includes:
Round-Trip Airfare
From Newark
And Hotel For
3 Nights/4 Days
With Breakfast.
(Valid Till April '95)

well-regarded products of Marimekko, Arabia,

Tunturi and Fiskars. (On receipts of approximately

\$20, V.A.T. taxes are refunded in cash before you depart, making everything an even better buy.)

Seats are limited, so call your travel agent, Viking Vacations or SAS at 800-221-2350 soon for our lowest ever weekend package and other vacation bargains. And ask about some equally relaxing deals to Stockholm, Oslo and Copenhagen.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES

RESTRICTIONS: All prices are per person, double occupancy on Scandinavian Airlines' transatlantic economy services from Newark International Airport. Saturday night stay in Scandinavia required. Seats are limited and may not be available on all flights when you call. Packages to Copenhagen/Oslo/Stockholm go up to \$485, must be purchased by March 17, 1995 and travel completed by April 2, 1995; Helsinki goes up to \$620, must be purchased by April 7 and travel completed by April 25, 1995. Travel on these fares not permitted Dec. 9 - Jan. 11, 1995 to/from Copenhagen/Oslo/Stockholm; or Dec. 15 - Jan. 11, 1995 to/from Helsinki. Specific booking, ticketing and advance purchase requirements apply. Significant cancellation penalties apply. These fares may not be combined with any other fare or special promotion unless specifically permitted. No mileage accrual or redemption permitted. Industry and child discounts not permitted. Prices do not include \$19.95 U.S. agricultural, customs and immigration fees and international departure tax or up to \$12 in U.S. passenger facility charges, hotel charges and other taxes. See Viking Vacations Fall/Winter 94/95 brochure for complete terms and conditions. ©SAS 1994